

Resource: Nepali Unlocked Literal Bible

Nepali Unlocked Literal Bible (Nepali) is based on: Nepali Unlocked Literal Bible, [Door43 World Missions Community](#), 2019, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Nepali Unlocked Literal Bible

Proverbs 1:1

¹ दाऊदका छोरा इस्साएलका राजा सोलोमनको हितोपदेशः

² यी हितोपदेशहरू बुद्धि र निर्देशनक कुराहरू सिकाउन र अन्तर्दृष्टिका वचनहरू सिकाउनलाई हों,

³ ताकि जे ठिक, न्यायी र उचित छ त्यो गरेर बाँझलाई तिमीले निर्देशन प्राप्त गर्न सक ।

⁴ यी हितोपदेशहरू सोझाहरूलाई बुद्धि दिन र युवाहरूलाई ज्ञान र समझदारी दिनलाई पनि हो ।

⁵ बुद्धिमानी मानिसहरूले सुनून् र तिनीहरूको ज्ञान बढाऊन्, अनि विवेकशील मानिसहरूले मार्गदर्शन पाऊन्,

⁶ जसद्वारा तिनीहरूले हितोपदेशहरू, दृष्टान्तहरू, बुद्धिमानीहरूका वचनहरू र आहानहरू बुझून् ।

⁷ परमप्रभुको भय नै ज्ञानको सुरु हो । मूर्खहरूले बुद्धि र निर्देशनलाई तुच्छ ठान्छ ।

⁸ हे मरो छोरो, आफ्नो छोरोको निर्देशन सुन्, र आफ्नी आमाका नियमहरूलाई पाखा नलगा ।

⁹ ती तेरो शिरमा अनुप्रहको माला हुने छन्, र तेरो गलामा सम्मानको हार हुने छन् ।

¹⁰ हे मरो छोरो, पापीहरूले तँलाई तिनीहरूकै पापमा बहकाउन खोजे भने, तिनीहरूको पछि नलाग ।

¹¹ तिनीहरूले भन्लान्, “हामीसित आऊ । उक्तपातको लागि दुकिबसौँ । विनाकारण लुकेर निर्देष मानिसहरूलाई आक्रमण गरौँ ।

¹² स्वस्थहरूलाई पातालले निलेझैँ तिनीहरूलाई जिउँदै निलौँ, र तिनीहरूलाई खाडलमा खस्नेहरूलाई झैँ गरौँ ।

¹³ हामीले सबै किसिमका बहुमूल्य थोकहरू पाउने छौँ । तिनीहरूबाट हामीले चोरेका थोकहरूले हामी आफ्ना घरहरू भर्ने छौँ ।

¹⁴ तिमी हामीसित साझेदार होऊ । हामी सबैको एउटै थैलो हुने छ ।”

¹⁵ हे मेरो छोरो, तिनीहरूसँग त्यस मार्गमा नचल । तिनीहरू हिँड्ने बाटोमा तेरा पाउलाई छुन नदे ।

¹⁶ तिनीहरूका पाउ खराबीको लागि दौडन्छन्, र तिनीहरू रगत बगाउन हतारिन्छन् ।

¹⁷ किनकि कुनै पनि पक्षीको दृष्टिमा जाल प्याँक्नु बेकाम्मा हुन्छ ।

¹⁸ यी मानिसहरू तिनीहरूको आफ्नै रगतको लागि दुकिबस्छन् । तिनीहरूले आफ्नै ज्यानको लागि पासो थाप्छन् ।

¹⁹ अन्यायद्वारा धन थुपार्ने हरेकका मार्गहरू पनि त्यस्तै हुन्छन् । अन्यायद्वारा कमाउनेहरूको जीवन त्यही धनले छिनेर लैजान्छ ।

²⁰ बुद्धि सडकमा चर्को गरी कराउँछ, र खुला ठाउँहरूमा त्यसले आफ्नो सोर उचाल्छ ।

²¹ होहल्लाले भरिएका सडकहरूको माथि त्यो कराउँछ, र सहरको मूल ढोकामा त्यसले भन्छ,

²² “हे निर्बुद्धि मानिसहरू हो, तिमीहरू कहिलेसम्म निर्बुद्धि भइरहन्छौ ? हे गिल्ला गर्नेहरू हो, तिमीहरू कहिलेसम्म गिल्ला गर्नमा रमाउँछौ ? र हे मूर्खहरू हो, तिमीहरू कहिलेसम्म ज्ञानलाई घृणा गर्छौ ?

²³ मेरो सुधारलाई ध्यान देओ। म तिमीहरूमाथि मेरा विचार खन्याइदिने छु। म तिमीहरूलाई मेरा वचनहरू ज्ञात गराइदिने छु।

²⁴ मैले बोलाएको छु, तर तिमीहरूले सुन्न इन्कार गरेका छौ। मैले मेरा हात फैलाएँ, तर ध्यान दिने कोही थिएन।

²⁵ तिमीहरूले मेरा सबै निर्देशनलाई बेवास्ता गरेका छौ, र मेरो सुधारलाई वास्तै गरेका छैनौ।

²⁶ तिमीहरूमाथि विपत्ति आइपर्दा म खिसी गर्ने छु; त्रास आउँदा म तिमीहरूलाई उपहास गर्ने छु-

²⁷ जब तिमीहरूमाथि औँधीबेहरीझैँ डरलाग्दो त्रास आउने छ, र भुमरीझैँ विपत्ति तिमीहरूमाथि मडारिन्छ, र सङ्कष्ट र पीडा तिमीहरूमाथि आउँछन्।

²⁸ तब तिनीहरूले मेरो पुकारा गर्ने छन्, तर मे जवाफ दिने छैनँ। तिनीहरूले मेरो औंधी खोजी गर्ने छन्, तर मलाई भेट्टाउने छैनन्।

²⁹ तिनीहरूले ज्ञानलाई घृणा गर्ने भएकाले र परमप्रभुको भयलाई नरोजेकाले,

³⁰ तिनीहरूले मेरो निर्देशनलाई मानेनन्, र मेरो सुधारलाई तुच्छ ठाने।

³¹ तिनीहरूले तिनीहरूका चालको फल खाने छन्, र तिनीहरूका षड्यन्तको फलले तिनीहरू भरिने छन्।

³² किनकि निर्बुद्धिहरू फर्कदा तिनीहरू मारिन्छन्, र मूर्खहरूको तटस्थाले तिनीहरूलाई नष्ट गर्ने छन्।

³³ तर मेरो कुरा सुन्ने सुरक्षामा जिउने छ, र कुनै पनि विपत्तिको डरैविना ढुक्कसित बस्ने छ।”

Proverbs 2:1

¹ हे मेरो छोरो, तैँले मेरा वचनहरू ग्रहण गरिस् र मेरा आज्ञाहरूलाई तेरो मनमा राखिस् भने,

² बुद्धिका कुराहरू सुन्न तेरो कान थापिस्, र तेरो हृदयलाई समझशक्तितिर लगाइस् भने,

³ तैँले समझशक्तिको लागि पुकारा गरिस्, र यसको लागि सोर उचालिस् भने,

⁴ तैँले चाँदीलाई झैँ यसलाई खोजिस्, र गाडधनलाई झैँ समझशक्तिको खोजी गरिस् भने,

⁵ तैँले परमप्रभुको भय बुझ्ने छस्, र परमेश्वरको ज्ञान पाउने छस्।

⁶ किनकि परमप्रभुले नै बुद्धि दिनुहुन्छ, अनि उहाँको मुखबाट ज्ञान र समझशक्ति निस्कन्छन्।

⁷ उहाँलाई खुसी तुल्याउनेहरूका लागि उहाँले पक्का बुद्धि साँचेर राज्ञुभएको छ। निष्ठामा चल्नेहरूका लागि उहाँ ढाल हुनुहुन्छ।

⁸ उहाँले न्यायका मार्गहरूलाई सुरक्षा दिनुहुन्छ, र उहाँप्रति विश्वासयोग्य हुनेहरूको मार्ग रक्षा गर्नुहुन्छ।

⁹ तब तैँले धार्मिकता, न्याय, समानता र हरेक असल मार्गलाई बुझ्ने छस्।

¹⁰ किनकि बुद्धि तेरो हृदयमा आउने छ, र ज्ञान तेरो प्राणको लागि आनन्ददायक हुने छ।

¹¹ विवेकले तँमाथि निगरानी गर्ने छ; समझशक्तिले तेरो रक्षा गर्ने छ ।

¹² तिनीहरूले तँलाई दुष्ट चालबाट र छली कुराहरू गर्नेबाट जोगाउने छन् ।

¹³ त्यस्ताहरूले ठिक मार्गलाई त्याग्छन्, र अन्धकारका मार्गमा हिँड्छन् ।

¹⁴ तिनीहरूले खराबी गर्दा तिनीहरू रमाउँछन्, र दुष्टका बदमासीहरूमा आनन्द मनाउँछन् ।

¹⁵ तिनीहरू बाझाटिङ्गा बाटाहरूमा हिँड्छन्, र छलको प्रयोग गर्दै तिनीहरूले आफ्ना चाल लुकाउँछन् ।

¹⁶ बुद्धि र विवेकले तँलाई व्यभिचारी स्त्री, र अनैतिक स्त्रीसाथै त्यसका चाप्लुसी वचानहरूबाट बचाउने छ ।

¹⁷ त्यसले आफ्नो युवावस्थाको मित्रलाई त्याग्छे, र आफ्ना परमेश्वरको करारलाई भुल्छे ।

¹⁸ किनकि त्यसको घरले मृत्युमा डोयाउँछ, र त्यसका बाटाहरूले तँलाई चिहानमा भएकाहरूकहाँ पुन्याउने छन् ।

¹⁹ त्यसकहाँ जाने कोही पनि फेरि फर्केर आउने छैनन्, र तिनीहरूले जीवनका मार्गहरू भेटाउने छैनन् ।

²⁰ त्यसकारण असल मानिसहरूको बाटोमा हिँड, र धर्मी मानिसहरूको मार्गको पछि लाग ।

²¹ किनकि ती ठिक गर्नेहरूले देशमा घर बनाउने छन्, र निष्ठावानहरू यसमा रहने छन् ।

²² तर दुष्टहरूचाहिँ देशबाट जरैदेखि उखेलिने छन्, र विश्वासहीनहरू यसबाट मिल्काइने छन् ।

Proverbs 3:1

¹ हे मेरो छोरो, मेरा आज्ञाहरू नभुल, र मेरा शिक्षाहरूलाई तेरो हृदयमा राख ।

² किनकि तिनले तेरो आयु लामो बनाउने छन्, र शान्ति त्याउने छन् ।

³ करारको विश्वसनीयता र भरोसाले तँलाई कहिल्यै नछोडून । तिनलाई तेरो गलाको वरिपरि सँगसँगै बाँध । तिनलाई तेरो हृदयको पाटीमा लेख ।

⁴ तब तैले परमेश्वर र मानिसको दृष्टिमा निगाह पाउने छस्, र ख्याति कमाउने छस् ।

⁵ तेरो सारा हृदयले परमप्रभुमाथि भरोसा राख, र तेरो आफ्नै समझशक्तिमा भर नपर ।

⁶ तेरा सबै मार्गमा उहाँलाई उहाँलाई समझी र उहाँले तेरा मार्गहरू सोझा तुल्याउने हुनेछ ।

⁷ तेरो आफ्नै दृष्टिमा बुद्धिमान नबन् । परमप्रभुको भय मान, र खराबीबाट फर्की ।

⁸ यो तेरो शरीरको लागि चङ्गाइ हुने छ, र तेरो देहको लागि ताजापन हुनेछ ।

⁹ तेरो धन-सम्पत्ति र तेरा सबै उज्जनीको अगौटे-फलले परमप्रभुको आदर गर ।

¹⁰ तब तेरा भन्डार कोठाहरू भरिने छन्, र तेरा भाँडाङुँडाहरू नयाँ दाखमद्यले चुलिएर पोखिने छन् ।

¹¹ हे मेरो छोरो, परमप्रभुको निर्देशनलाई तुच्छ नठान्, र उहाँको हप्कीलाई धृणा नगर ।

¹² किनकि परमप्रभुले प्रेम गर्नुहनेहरूलाई नै उहाँले अनुशासनमा राख्नुहन्छ, जस्तो बुबालाई खुसी पार्ने छोरोलाई बुबाले व्यवहार गर्छ ।

¹³ बुद्धि प्राप्त गर्ने धन्यको हो । त्यसले समझशक्ति पनि पाउँछ ।

¹⁴ तैंले बुद्धिबाट प्राप्त गर्ने कुरो चाँदीबाट प्राप्त गर्ने कुरोभन्दा उत्तम हुन्छ, र यसको लाभ सुनभन्दा उत्तम हुन्छ ।

¹⁵ बुद्धि गरगहनाभन्दा बहुमूल्य हुन्छ, र तैंले इच्छा गरेको कुनै पनि थोक त्यससित तुलना गर्न सकिँदैन ।

¹⁶ बुद्धिको दाहिने हातमा दीर्घायु हुन्छ भने त्यसको देख्रे हातमा धन-सम्पति र मान हुन्छन् ।

¹⁷ त्यसको मार्ग दयाको मार्ग हो, र त्यसका सबै बाटा शान्तिका छन् ।

¹⁸ बुद्धिलाई पक्नेहरूका लागि त्यो जीवनको रुख हो, र त्यसलाई समालेहरू खुसी हुन्छन् ।

¹⁹ बुद्धिले नै परमप्रभुले पृथ्वी बनाउनुभयो र समझशक्तिले उहाँले आकाशहरू स्थापना गर्नुभयो ।

²⁰ उहाँको ज्ञानद्वारा गहिरा-गहिरा सागरहरू फुटेर निस्के, र बादलले तलतिर शीत झारे ।

²¹ हे मेरो छोरो, पक्का बुद्धि र समझशक्तिलाई जोगाइराख, अनि तिनलाई तेरो नजरबाट जान नदे ।

²² ती तेरो प्राणको निम्ति जीवन हुने छन्, र तेरो गलाको वरिपरि लगाउने स्नेहको गहना हुने छन् ।

²³ तब ताँ आफ्नो मार्गमा सुरक्षितसाथ हिँड्ने छस, र तेरो खुट्टा ठोकिकने छैन ।

²⁴ ताँ पल्ट्टदा डराउने छैनस । ताँ पल्ट्टदा तँलाई मिठो निद्रा लाग्ने छ ।

²⁵ दुष्टहरूबाट अकस्मात् आउने त्रास वा विपत्तिदेखि नडरा ।

²⁶ किनकि परमप्रभु तेरो पक्षमा हुनुहुने छ, र उहाँले तेरो पाउलाई पासोमा पर्नदेखि जोगाउनुहुने छ ।

²⁷ ताँ शक्तिमा रहुञ्जेलसम्म भलाइ गरिन योग्य भएकाहरूबाट त्यसलाई नरोक ।

²⁸ ताँसित रुपियाँ-पैसा हुँदा आफ्नो छिमेकीलाई यसो नभन् “जाऊ, र फेरि आऊ अनि म भोली दिने छु ।”

²⁹ तेरो नजिकै बस्ने र ताँमाथि भर पर्ने आफ्नो छिमेकीको हानि गर्ने योजना नबना ।

³⁰ तँलाई कसैले हानि नपुऱ्याउँदा विनाकारण त्यससित तर्क-वितर्क नगर ।

³¹ हिंसात्मक व्यक्तिको ईर्ष्या नगर वा त्यसको कुनै पनि मार्गलाई नछान् ।

³² किनकि कुटिल व्यक्ति परमप्रभुको लागि घृणित हुन्छ, तर सोझो व्यक्तिलाई उहाँले आफ्नो विश्वासमा ल्याउनुहुन्छ ।

³³ दुष्टहरूको घरमा परमप्रभुको सराप पर्छ, तर धर्मीहरूको घरमा उहाँको आशिष पर्छ ।

³⁴ उहाँले गिल्ला गर्नेहरूलाई गिल्ला गर्नुहुन्छ, तर विनम्र मानिसहरूलाई उहाँले आफ्नो स्नेह देखाउनुहुन्छ ।

³⁵ बुद्धिमान् मानिसहरू आदरको हकदार हुने छन्, तर मूर्खहरू तिनीहरूकै लाजमा पर्ने छन् ।

Proverbs 4:1

¹ हे मेरा छोराहरू हो, बुबाको निर्देशन सुन, र ध्यान देओ ताकि समझशक्ति के रहेछ भनी तिमीहरूले जान्न सक ।

² म तिमीहरूलाई असल निर्देशनहरू दिँदै छु । मेरो शिक्षालाई नत्याग ।

^३ मेरो बुबाको छोरो हुँदा, मेरी आमाको कोमल र एक मात्र सन्तान हुँदा,

^४ उहाँले मलाई सिकाउनुभयो, र भन्नुभयो, ‘तेरो हृदयले मेरा वचनहरू पक्रिराख् । मेरा आज्ञाहरू पालन गरेर बाँच् ।

^५ बुद्धि र समझशक्ति प्राप्त गर् । मेरो मुखका वचनहरूलाई नबिर्सी र इन्कार नगर् ।

^६ बुद्धिलाई नत्याग् र त्यसले तेरो निगरानी गर्ने छ । त्यसलाई प्रेम गर्, र त्यसले तँलाई सुरक्षा दिने छ ।

^७ बुद्धि सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण वस्तु हो । त्यसैले बुद्धि प्राप्त गर्, र समझशक्ति प्राप्त गर्न सबै मूल्य चुका ।

^८ बुद्धिलाई कदर गर्, र त्यसले तँलाई माथि उठाउने छ । तँले त्यसलाई अङ्गाल्दा त्यसले तेरो इज्जत गर्ने छ ।

^९ बुद्धिले तेरो शिरमा आदरको माला पहिराइदिने छ । त्यसले तँलाई सुन्दर मुकुट दिने छ ।”

^{१०} हे मेरो छोरो, मेरा वचनहरू सुन्, र तिनलाई ध्यान दे, अनि तेरो जीवनको आयु लामो हुने छ ।

^{११} म तँलाई बुद्धिको बाटोमा लैजान्छु । म तँलाई सिधा बाटाहरूमा अगुवाइ गर्छु ।

^{१२} तँहिँदा तेरो बाटोमा कोही खडा हुने छैन, र तँ दौडिस् भने पनि ठक्कर खाने छैनस् ।

^{१३} निर्देशनलाई समातेर राख्; यसलाई जान नदे । यसलाई पहरा दे, किनकि यो तेरो जीवन हो ।

^{१४} दुष्टहरूको चालमा नहिँद र खराबी गर्नेहरूको मार्गमा नजा ।

^{१५} त्यसलाई त्यागिदे; त्यसमा नहिँद । त्यसबाट फर्केर अर्को बाटो लाग् ।

^{१६} किनकि तिनीहरूले खराबी नगरेसम्म तिनीहरू सुल सक्दैनन्, र तिनीहरूले कसैलाई नलडाएसम्म तिनीहरूलाई निन्दै लाग्दैन ।

^{१७} किनकि तिनीहरूले दुष्टताको रोटी खान्छन्, र हिंसाको मद्य पिउँछन् ।

^{१८} तर धर्मी मानिसहरूको मार्ग प्रभातको पहिलो किरणजस्तै हो । मध्यदिन नआएसम्म यो झन्-झन् चम्किलो हुन्छ ।

^{१९} दुष्टहरूको मार्ग अन्धकारजस्तै छ । तिनीहरू केमा ठक्कर खान्छन् भनी तिनीहरूलाई थाहै हुँदैन ।

^{२०} हे मेरो छोरो, मेरा वचनहरूलाई ध्यान दे । मेरा भनाइहरू सुन्न तेरो कान थाप ।

^{२१} तेरो नजरबाट तिनलाई उम्केर जान नदे । तिनलाई तेरो हृदयमा राख् ।

^{२२} किनकि मेरा वचनहरू पाउनेका लागि ती जीवन हुन्, र तिनीहरूको पुरै शरीरको लागि स्वास्थ्य हो ।

^{२३} तेरो हृदयलाई सुरक्षित राख्, र पुरा मेहनतसाथ यसको रक्षा गर्, किनकि यसबाट नै जीवनका मूलहरू उम्रन्छन् ।

^{२४} कुवाक्यलाई तँबाट पर राख्, र भ्रष्ट कुराकानीलाई तँबाट टाढा राख् ।

^{२५} तेरा आँखाले सिधा अगाडि हेरून्, र तेरो अगिल्तिर सिधा एकटक लगाएर हेर् ।

^{२६} तेरो खुट्टाको लागि नैतिकताको मार्ग बना । तब तेरा सबै मार्गहरू सुरक्षित हुने छन् ।

^{२७} दाहिने वा देब्रेतिर नलाग् । खराबीबाट तेरो चाललाई फर्का ।

Proverbs 5:1

¹ हे मेरो छोरो, मेरो बुद्धिमा ध्यान लगा । मेरो समझशक्तिमा कान थाप ।

² यसरी तैंले विवेकको विषयमा सिक्ने छस्, र तेरो ओठले ज्ञानको रक्षा गर्न सक्ने छ ।

³ किनकि व्यभिचारी स्त्रीको ओठबाट मह चुहन्छ, र त्यसको मुख तेलभन्दा पनि चिल्लो हुन्छ ।

⁴ तर अन्त्यमा त्यो ऐरेतु जत्तिकै तितो हुन्छ, र दुईधारे तरवारजस्तै धारिलो हुन्छ ।

⁵ त्यसको खुट्टा मृत्युतिर ओहालो लाग्छ । त्यसका कदमहरू पातालको मार्गमा जान्छन् ।

⁶ त्यसले जीवनको मार्गको बारेमा सोच्दैन । त्यसका चालहरू भौँतारिन्छन् । कहाँ जाँदै छे भनी त्यसलाई थाहै हुँदैन ।

⁷ अब हे मेरा छोराहरू हो, मेरो कुरा सुन । मेरो मुखका वचनहरू सुन्नदेखि नतर्क ।

⁸ तिमीहरूको मार्ग त्यसबाट परै राख, र त्यसको घरको ढोका नजिक नआओ ।

⁹ यसरी तिमीहरूले आफ्नो इज्जत अरूलाई दिने छैनौ वा तिमीहरूको उमेर क्रुर व्यक्तिलाई दिने सुम्पने छैनौ ।

¹⁰ परदेशीहरूले तिमीहरूको धन-सम्पत्तिमा भोज लगाउने छैनन् । तिमीहरूले जेको लागि काम गरेका छौ, त्यो परदेशीहरूको घरमा जाने छैन ।

¹¹ तिमीहरूका मासु र छाला गलिसकदा तिमीहरूको जीवनको अन्त्यमा तिमीहरूले विलाप गर्ने छौ ।

¹² तिमीहरूले भन्ने छौ, “हाय, मैले निर्देशनलाई कसरी घृणा गरैँ, र मेरो हृदयले सुधारलाई तुच्छ ठान्यो!

¹³ मैले मेरा शिक्षकहरूको आज्ञा मानिनँ वा मेरा प्रशिक्षकहरूका कुरा सुन्न कान थापिनँ ।

¹⁴ सभाको बिचमा, मानिसहरूको जमघटमा म झाण्डै पूर्ण रूपमा विनाश भएँ ।”

¹⁵ आफ्नै कुण्डको पानी पिउनू र आपनै कुवाबाट बगेको पानी पिउनू ।

¹⁶ के तेरो कुवाको पानी जतातै र तेरो खोलाको पानी सार्वजनिक चोकहरूमा बग्न दिने ?

¹⁷ ती तेरा लागि मात्र होऊन्, र ताँसित भएका परदेशीहरूका लागि नहोऊन् ।

¹⁸ तेरो फुहाराले आशिष् पाओस्, र तेरो युवावस्थाकी पलीसित तै आनन्दित भएको होस् ।

¹⁹ किनकि त्यो मायालु मृग र अनुग्रहमय हरिणझैँ छे । त्यसका स्तनहरूले तँलाई सधैँभरि सन्तुष्ट पार्नन् । त्यसको प्रेमद्वारा ताँनिरन्तर रूपमा मोहित तुल्याइएको होस् ।

²⁰ हे मेरो छोरो, तै किन व्यभिचारी स्त्रीद्वारा फसाइने ? तैले किन अनैतिक स्त्रीलाई अङ्गालो हाले ?

²¹ मानिसले गर्ने हरेक कुरो परमप्रभुले देखुहुन्छ, र त्यसका सबै मार्गलाई उहाँले निगरानी गर्नुहुन्छ ।

²² दुष्ट व्यक्ति आफ्नै अर्धमद्वारा पासोमा पर्ने छ । त्यसको पापका डोरीहरूले त्यसलाई कसेर बाँध्ने छ ।

²³ निर्देशनको कमीले त्यो मर्ने छ । त्यसको असीम मूर्खताद्वारा त्यसले बाटो बिराउँछ ।

Proverbs 6:1

¹ हे मेरो छोरो, आफ्नो छिमेकीको ऋणको लागि ताँ जमानी बसेको छस्, वा आफूले नचिनेको व्यक्तिको ऋणको लागि तैले प्रतिज्ञा गरेको छस् भने,

² तेरो प्रतिज्ञाद्वारा तैंले आफैलाई पासो थापेको छस्, र तेरो मुखको वचनद्वारा तँ पक्रिएको छस्।

³ हे मेरो छोरो, तेरो वचनद्वारा तँ पक्राउ पर्दा यसो गरेर आफैलाई बचा, किनकि तँ तेरो छिमेकीको हातमा परिसकेको छस्। गएर आफैलाई विनम्र तुल्या, र तेरो छिमेकीको सामु आफ्नो मामला राख।

⁴ आँखामा निद्रा पर्न नदे, र तेरा पलकलाई बन्द हुन नदे।

⁵ सिकारीको हातबाट हरिण उम्केझौँ र व्यधाको हातबाट चरा उम्केझौँ आफैलाई बचा।

⁶ ए अल्छे मानिस, कमिलालाई हेर। त्यसका चालहरूलाई विचार गरेर बुद्धिमानी बन्।

⁷ त्यसको कुनै अगुवा, हाकिम वा शासक हुँदैन,

⁸ तरै पनि ग्रिष्म ऋतुमा त्यसले आफ्नो भोजन तयार गर्छ, र कटनीको बेला आफ्नो खानेकुरा सञ्चय गर्छ।

⁹ ए अल्छे मानिस, तँ कहिलेसम्म सुले छस्? तेरो निद्राबाट तँ कहिले ब्युँझने छस्?

¹⁰ क्षणिक सुताइ, क्षणिक उँघाइ र आरामको लागि क्षणिक हात बाँधे कामले

¹¹ गरिबी चोरझौँ आउने छ, र आवश्यकताचाहिँ हतियार भिरेको सिपाहीझौँ आउने छ।

¹² बेकम्मा व्यक्ति अर्थात् दुष्ट मानिस आफ्नो जाली बोलिवचनद्वारा जिउँछ।

¹³ त्यसले आफ्ना आँखा झिम्काउँछ, आफ्नो खुट्टाले सङ्केत गर्छ र आफ्ना औँलाले इसारा गर्छ।

¹⁴ त्यसले आफ्नो हृदयमा छल राखेर दुष्ट योजना बनाउँछ। त्यसले सधैँ विवाद निम्त्याउँछ।

¹⁵ त्यसकारण त्यसको विपत्तिले त्यसलाई एकै क्षणमा आक्रमण गर्ने छ। क्षण भरमा नै निको नहुने गरी त्यो टुट्ने छ।

¹⁶ छवटा कुरा छन् जसलाई परमप्रभु घृणा गर्नुहुन्छ, र सातौचाहिँ उहाँको लागि धिनलाग्दो छ।

¹⁷ अहङ्कारी व्यक्तिका आँखा, झुट बोल्ने जिब्रो, निर्दोष मानिसहरूको रगत बगाउने हात,

¹⁸ दुष्ट योजनाहरू रन्ने हृदय, खराबी गर्न अग्रसर हुने खुटा,

¹⁹ झुट बोल्ने साक्षी र दाजुभाइहरूका बिचमा विवाद उत्पन्न गर्ने मानिस।

²⁰ हे मेरो छोरो, आफ्नो बुबाको आज्ञा मान्, र आफ्नी आमाको शिक्षालाई नत्याग्।

²¹ तिनलाई सधैँ तेरो हृदयमा बाँधिराख्। तिनलाई तेरो गलाको वरिपरि बाँधिराख्।

²² तँ हिँडा तिनले तँलाई अगुवाइ गर्ने छन्। तँ सुदा तिनले तेरो हेरचाह गर्ने छन्, र तँ ब्युँझौँदा तिनले तँलाई सिकाउने छन्।

²³ किनकि आज्ञाहरू बत्ती र शिक्षा ज्योति हुन। निर्देशनद्वारा आउने सुधार जीवनका मार्ग हुन्।

²⁴ यसले तँलाई अनैतिक स्त्रीबाट बचाउने छ, र त्यसका चिल्ला वचनहरूबाट जोगाउने छ।

²⁵ त्यसको सुन्दरताको कारण तेरो हृदयमा कामवासनाले नजल, र त्यसका आँखाले तँलाई नफसाओस्।

²⁶ वेश्यासितको सुताइको मूल्य रोटीको एउटा टुक्रा हुन सक्छ, तर अर्काकी पलीको लागि तैले आफ्नो जीवनै गुमाउनुपर्ने हुन सक्छ ।

²⁷ के आफ्नो लुगा नडढाइकन कसैले आफ्नो काखमा आगो राख्न सक्छ ?

²⁸ के आफ्नो खुट्टा नजलाइकन कुनै मानिस आगोको भुङ्ग्रोमा हिँडन सक्छ ?

²⁹ आफ्नो छिमेकीकी पलीसित सुले पुरुष पनि त्यस्तै हुन्छ । त्यसित सुले मानिस दण्डविना उम्कने छैन ।

³⁰ भोकाएको मानिसले आफ्नो भोक मेट्न चोरी गन्यो भने मानिसहरूले त्यसलाई तुच्छ ठान्दैनन् ।

³¹ तापनि त्यो पक्राउ पन्यो भने त्यसले आफूले चोरेको सात गुणा बढी तिर्नुपर्ने हुन्छ । त्यसले आफ्नो घरमा भएको हरेक थोक दिनुपर्ने हुन सक्छ ।

³² व्यभिचार गर्ने व्यक्ति समझविनाको हुन्छ । यसो गर्नेले आफैलाई नष्ट पार्छ ।

³³ त्यो चोट र लाजको हकदार बन्छ, र त्यसको अपमान मेटिने छैन ।

³⁴ किनकि लालचले मानिसलाई क्रोधित तुल्याउँछ । त्यसले बदला लिँदा कृपा देखाउने छैन ।

³⁵ त्यसले कुनै क्षतिपूर्ति स्वीकार गर्ने छैन, र धेरै घुस दिए तापनि त्यसलाई किन्न सकिँदैन ।

Proverbs 7:1

¹ हे मेरो छोरो, मेरा वचनहरू पालन गर, र मेरा आज्ञाहरू ताँभित्र सञ्चय गरेर राख ।

² मेरा आज्ञाहरू पालन गरेर बाँच, र मेरो निर्देशनलाई तेरो आँखाको नानीजस्तै जोगाइराख ।

³ तिनलाई तेरा औँलाहरूमा बेहेर राख । तिनलाई तेरो हृदयको पाटीमा लेखेर राख ।

⁴ बुद्धिलाई भन्, “तिमी मेरी बहिनी हौं,” र समझशक्तिलाई आफ्नो आफन्त भन् ।

⁵ तब तिनले तँलाई व्यभिचारी स्त्री र अनैतिक स्त्रीको मोहित तुल्याउने कुराहरूबाट बचाउने छन् ।

⁶ मेरो घरको इयालमा बसेर मैले आँखी-इयालबाट हेर्दै थिएँ ।

⁷ मैले सोझा मानिसहरूलाई हेर्दै, र युवाहरूका बिचमा एक जना निर्बुद्धिलाई ख्याल गर्दै ।

⁸ त्यो जवान मानिस त्यस स्त्री बस्ने गल्ली नजिकबाट गयो, र त्यो स्त्रीको घरतर्फ लाग्यो ।

⁹ साँझको बेलामा दिन ढल्केदै थियो, जुन बेला अन्धकार छाएको थियो ।

¹⁰ एउटी स्त्रीले त्यसलाई भेटी, जसले वेश्याले जस्तै पहिरन लगाएकी थिईर र त्यसको हृदय धूर्त थियो ।

¹¹ त्यो चञ्चली र जिद्दीवाल थिईर । त्यो आफ्नो घरमा बस्दिनथी ।

¹² त्यो कहिले सडकमा त कहिले बजारमा बस्थी, अनि हरेक कुनाकाच्चामा त्यो लुकेर बस्थी ।

¹³ त्यसले उसलाई पक्रेर चुम्बन गरी, र निर्लज्ज चेहरा लिएर भनी,

¹⁴ “आज मैले आफ्नो मेलबलि चढाएँ; मेरा भाकलहरू पुरा गर्दै ।

¹⁵ त्यसैले म तपाईंलाई भेट्न, उत्सुकतासाथ तपाईंको मुहार हेर्न आएकी हुँ, र अहिले मैले तपाईंलाई भेट्टाएकी छु ।

¹⁶ मैले मेरो ओछ्यानमा मिश्र देशको रङ्गिन तन्ना ओछ्याएकी छु ।

¹⁷ मैले मेरो ओछ्यानमा मूर्, एलवा र दालचिनी छर्केकी छु ।

¹⁸ आउनुहोस्, बिहानसमै हामी प्रेमको सागरमा डुबौँ । हामी प्रेमको कार्यमा रमाओँ ।

¹⁹ किनकि मेरा पति घरमा हुनुहुन्न । उहाँ लामो यात्रामा जानुभएको छ ।

²⁰ उहाँले आफूसित पैसाको थैली लिएर जानुभएको छ । उहाँ पूर्णिमामा मात्र घर फर्क्नुहुने छ ।”

²¹ धेरै कुराकानी गरेर त्यो उसकहाँ फर्की । त्यसले आफ्ना मोहित तुल्याउने कुराहरूलाई उसलाई फकाई ।

²² मारिनलाई लगिएको गोरुङ्गैं र पासोमा परेको मृगझैं त्यो अकस्मात् स्त्रीको पछि लाग्यो ।

²³ वाणले त्यसको कलेजो नछेडेसम्म त्यो पछि लागरिह्यो । त्यो जालतिर कुदिरहरेको चरोजस्तो थियो । आफ्नो ज्यानै गुमाउनुपर्थो भनी त्यसलाई थाहा थिएन ।

²⁴ अब हे मेरा छोराहरू हो, मेरो कुरा सुन । मेरा मुखका वचनहरूलाई ध्यान देओ ।

²⁵ तिमीहरूको हृदय त्यसका मार्गहरूमा नलागोस् । त्यसका मार्गहरूमा बरालिएर नजाओ ।

²⁶ त्यसले धेरै मानिसहरूलाई फसाएकी छे । त्यसका सिकारहरू धेरै छन् ।

²⁷ त्यसको घर पातालका मार्गहरूमा छ । तिनीहरू मृत्युका अस्थकारपूर्ण कोठाहरूमा जान्छन् ।

Proverbs 8:1

¹ के बुद्धिले आव्हान गर्दैन र ? के समझशक्तिले त्यसको सोर उचाल्दैन र ?

² बाटोको छेउका उच्च ठाउँहरूमा, चौबाटाहरूमा बुद्धिले आफ्नो ठाउँ लिएको छ ।

³ सहरको मूल ढोकाको सामु, प्रवेशद्वारमा त्यो चर्को सोरले यसरी कराउछ,

⁴ “हे मानिसहरू हो, म तिमीहरूलाई नै आव्हान गर्दछ । मेरो सोर मानव-जातिका छोराहरूका लागि हो ।

⁵ तिमीहरू जो निर्बुद्धि छौ, बुद्धि प्राप्त गर । तिमीहरू जो मूर्ख छौ, तिमीहरूले समझशक्तिको हृदय प्राप्त गर ।

⁶ सुन, किनकि म आदरणीय कुराहरूको विषयमा बताउने छु, र मेरो ओठ खुला हुँदा मैले सिधा कुराहरू भन्ने छु ।

⁷ किनकि मेरो मुखले भरोसायोग्य कुरा बताउँछ, र दुष्टता मेरो ओठको लागि घृणित कुरो हो ।

⁸ मेरो मुखका सबै वचन न्यायपूर्ण छन् । तिनमा कुनै पनि बाङ्गोटिङ्गो छैन वा तिनले गलत मार्गमा लैजाँदैनन् ।

⁹ बुद्धेको व्यक्तिको लागि ती सबै सिधा छन् । ज्ञान पाउनेहरूका लागि मेरा वचनहरू उचित छन् ।

¹⁰ चाँदीभन्दा मेरो निर्देशनलाई प्राप्त गर । निखुर सुनभन्दा मेरो ज्ञानलाई प्राप्त गर ।

¹¹ किनकि बुद्धि रलहरूभन्दा बहुमूल्य हुन्छ । कुनै पनि खजाना यसको समान छैन ।

¹² म बुद्धि सावधानीसित बस्छु, र म ज्ञान र विवेक अधिकार गर्छु ।

¹³ परमप्रभुको भय खराबीलाई घृणा गर्नु हो । म घमण्ड, अहङ्कार, दुष्ट मार्ग र भडकाउने बोलीवचनलाई घृणा गर्दछु । म तिनीहरूलाई घृणा गर्दछु ।

¹⁴ मसित असल सरसल्लाह र पक्का बुद्धि छ । म अन्तर्दृष्टि हुँ । मसित सामर्थ्य छ ।

¹⁵ मद्वारा नै राजाहरूले शासन गर्छन्, र शासकहरूले न्यायपूर्ण व्यवस्था बनाउँछन् ।

¹⁶ मद्वारा नै राजकुमारहरू र कुलीनहरूले शासन गर्छन्, अनि सबैले न्यायसित शासन चलाउँछन् ।

¹⁷ मलाई प्रेम गर्नेहरूलाई म प्रेम गर्दछु, र मलाई परिश्रमसाथ खोजेहरूले मलाई भेट्टाउँछन् ।

¹⁸ मसित रूपियाँ-पैसा र इज्जत, टिकिरहने धन-सम्पत्ति र धार्मिकता छन् ।

¹⁹ मेरो फल सुनभन्दा अर्थात् निखुर सुनभन्दा श्रेष्ठ छ । मेरो उत्पादन निखुर चाँदीभन्दा श्रेष्ठ छ ।

²⁰ म धार्मिकताको मार्गमा, न्यायका मार्गहरूका बिचमा हिँडछु ।

²¹ परिणामस्वरूप, मलाई प्रेम गर्नेहरूलाई म धन-सम्पत्तिले सम्पन्न तुल्याउने छु । म तिनीहरूका ढुकुटीहरू भरिदिने छु ।

²² परमप्रभुले मलाई सुरुमा अर्थात् उहाँका सुरुका कार्यहरूभन्दा पहिले नै सृष्टि गर्नुभयो ।

²³ पृथ्वीको आरम्भदेखि नै युगाँ पहिले मलाई बनाइएको थियो ।

²⁴ महासागरहरू हुनुभन्दा पहिले नै, पानीले भरिपूर्ण खोला-नालाहरू हुनुभन्दा पहिले नै मलाई जन्म दिइयो ।

²⁵ पहाडहरू स्थापित गरिनुअगि, डाँडाहरू बनाइनुअगि म जन्मेको थिएँ ।

²⁶ परमप्रभुले पृथ्वी वा जमिनहरू वा संसारको पहिलो धुलो बनाउनुअगि म जन्मेको थिएँ ।

²⁷ उहाँले आकाशहरू स्थापित गर्नुहुँदा, महासागरको सतहमा घेरा लगाउनुहुँदा म त्यहाँ थिएँ ।

²⁸ उहाँले माथि बादलहरू स्थापित गर्नुहुँदा र महासागरका मूलहरूलाई तिनीहरूका स्थानमा बसाल्नुहुँदा म त्यहाँ थिएँ ।

²⁹ उहाँको आज्ञाविना पानी आफ्नो सिमानाभन्दा बाहिर नजाओस् भन्नाका लागि उहाँले समुद्रको सिमा तोकिदिनुहुँदा र सुख्खा भूमिका जगहरू बसाल्नुहुदा म त्यहाँ थिएँ ।

³⁰ एउटा सिपालु कारीगरझौँ म उहाँको छेउमा थिएँ । दिनप्रति दिन म उहाँको आनन्द भएँ र सधैँभरि उहाँको सामु आनन्दित हुन्नैँ ।

³¹ म उहाँको सारा संसारमा रमाउँदै थिएँ, र मानव-जातिका छोराहरूमा मेरो आनन्द थियो ।

³² अब हे मेरा छोराहरू हो, मेरो कुरा सुन, किनकि मेरा मार्गहरूमा हिँड्ने आशिषित हुने छन् ।

³³ मेरो निर्देशनलाई सुनेर बुद्धिमान् होओ । यसलाई बेवास्ता नगर ।

³⁴ मेरो कुरा सुने जन आशिषित हुने छ । मेरा ढोकाहरूको चौकोसनेर प्रतीक्षा गर्दै उसले हरेक दिन मेरा ढोकाहरूमा हर्ने छ ।

³⁵ किनकि मलाई भेट्ने जोसुकैले पनि जीवन पाउँछ, र उसले परमप्रभुको निगाह पाउने छ ।

³⁶ तर असफल हुनेले चाहिँ आफ्नै जीवनमा हानि ल्याउँछ । मलाई घृणा गर्ने सबैले मृत्युलाई प्रेम गर्छ ।”

Proverbs 9:1

¹ बुद्धिले आफ्नै घर बनाएको छ । त्यसले चट्टानबाट सातवटा खम्बा गाडेको छ ।

² त्यसले आफ्ना पशुहरू मारेको छ । त्यसले आफ्नो दाखमद्य मिसाएको छ, र त्यसले आफ्नो टेबुल तयार पारेको छ ।

³ त्यसले आफ्ना दासीहरूलाई बाहिर पठाएको छ । त्यो सहरको सबैभन्दा अग्लो टाकुराबाट चिच्च्याउँछ ।

⁴ “निर्बुद्धि को हो ? त्यो यहाँ फर्कोस् ।” त्यो समझ नभएको व्यक्तिसित बोल्छ ।

⁵ “आएर मेरो खाना खाओ, र मैले मिसाएको दाखमद्य पिओ ।

⁶ आफ्ना निर्बुद्धि चालहरू त्यागेर बाँच । समझशक्तिको मार्गमा हिँड ।

⁷ गिल्ला गर्नेलाई अनुशासनमा राखेले दुर्व्यवहार पाउँछ, र दुष्ट व्यक्तिलाई हफ्काउनेले अपमान पाउछ ।

⁸ गिल्ला गर्नेलाई नहफ्का, नत्रता त्यसले तँलाई घृणा गर्ने छ । बुद्धिमान् मानिसलाई हफ्का, र त्यसले तँलाई प्रेम गर्ने छ ।

⁹ बुद्धिमान् व्यक्तिलाई निर्देशन दे, र त्यो अझै बुद्धिमान् हुने छ । धर्मी व्यक्तिलाई सिका, र त्यो अझै सिपालु हुने छ ।

¹⁰ परमप्रभुको भय नै बुद्धिको सुरु हो, र परमपवित्रको ज्ञान नै समझशक्ति हो ।

¹¹ किनकि मद्वारा तेरा दिनहरू धेरै हुने छन्, र तेरो आयु लामो हुने छ ।

¹² तँ बुद्धिमान् भइस भने तँ आफ्नै लागि बुद्धिमान् हुने छस् । तँले गिल्ला गरिस् भने तँले त्यो आफैसित बोक्ने छस् ।”

¹³ मूर्ख स्त्री अज्ञानी हुन्छे । त्यो अशिक्षित हुन्छे र त्यसलाई केही थाहा हुँदैन ।

¹⁴ त्यो आफ्नो घरको ढोकामा, सहरका सबैभन्दा अग्ला ठाउँहरूमा बस्छे ।

¹⁵ त्यसले सडकमा हिँड्नेहरू, आफ्नो बाटोम सिधा अगाडि बढ्नेहरूलाई डाक्दै छे ।

¹⁶ “कोही निर्बुद्धि छ भने त्यो यहाँ फर्कोस्,” समझशक्ति नभएकाहरूलाई त्यसले भन्छे ।

¹⁷ “चोरीको पानी मिठो हुन्छ, र गुप्तमा खाएको रोटी स्वादिष्ट हुन्छ ।”

¹⁸ तर त्यहाँ मरेकाहरू छन् र त्यस स्त्रीले निम्तो दिएका पाहुनाहरू पातालको गहिराइमा छन् भनी त्यसलाई थाहा छैन ।

Proverbs 10:1

¹ सोलोमनको हितोपदेश । बुद्धिमान् छोरोले आफ्नो बुबालाई खुसी तुल्याउँछ, तर मूर्ख छोरोले आफ्नी आमामा शोक ल्याउँछ ।

² दुष्टताद्वारा जम्मा गरिएको धन-सम्पत्तिको कुनै मूल्य हुँदैन, तर ठिक गर्नाले तपाईंलाई मृत्युबाट जोगाउँछ ।

³ परमप्रभुले धर्मी व्यक्तिको प्राणलाई भोकै रहन दिनुहन्न, तर उहाँले दुष्टको इच्छालाई निराश तुल्याइदिनुहन्छ ।

⁴ अल्छे हातले मानिसलाई गरिब बनाउँछ, तर परिश्रमी मानिसको हातले धन-सम्पत्ति आर्जन गर्छ ।

⁵ बुद्धिमान् छोरोले ग्रिष्म ऋतुमा फसल जोहो गर्छ, तर कटनीको समयमा सुलेले अपमान ल्याउँछ ।

⁶ परमेश्वरका उपहारहरू धर्मी व्यक्तिको शिरमा पर्छन्, तर दुष्टहरूको मुख हिंसाले ढाकिएको हुन्छ ।

⁷ धर्मी व्यक्तिलाई समझनेहरूलाई उसले खुसी तुल्याउँछ, तर दुष्टहरूको नामचाहिँ सडेर जाने छ ।

⁸ संवेदनशील हुनेहरूले आज्ञालाई स्वीकार गर्छन्, तर बकबके मूर्ख नष्ट हुने छ ।

⁹ निष्ठामा हिँड्ने सुरक्षामा हिँड्छ, तर आफ्ना मार्गहरूलाई टेडो बनाउने पक्राउमा पर्ने छ ।

¹⁰ द्वेषपूर्ण औँखा झिम्क्याउनेले शोक निम्त्याउँछ, तर बकबके मूर्ख फ्याँकिने छ ।

¹¹ धर्मात्माको मुख जीवनको पानीको फुहारा हो, तर दुष्टहरूको मुखमा हिंसा लुकेको हुन्छ ।

¹² घृणाले द्वन्द्व निम्त्याउँछ, तर प्रेमले सबै कुकर्मलाई ढाकिदिन्छ ।

¹³ बुद्धि विवेकशील व्यक्तिको ओठमा पाइन्छ, तर लट्टीचाहिँ समझ नभएको व्यक्तिको लागि हो ।

¹⁴ बुद्धिमान् मानिसहरूले ज्ञान सञ्चय गर्छन्, तर मूर्खको मुखले विनाशलाई नजिक त्याउँछ ।

¹⁵ धनी मानिसको सम्पत्ति उसको किल्लाबन्दी गरिएको सहर हो, तर गरिबहरूको गरिबी तिनीहरूको विनाश हो ।

¹⁶ धर्मी मानिसको ज्यालाले जीवनमा पुन्याउँछ, तर दुष्टहरूको लाभले पापमा पुन्याउँछ ।

¹⁷ अनुशासनलाई पछ्याउनेको लागि जीवनको मार्ग छ, तर सुधारलाई इन्कार गर्ने कुबाटोमा लगिन्छ ।

¹⁸ घृणालाई लुकाउने जोसुकैसित छली जिब्रो हुन्छ, र बदखाइँ फैलाउनेचाहिँ मूर्ख हो ।

¹⁹ जहाँ धेरै कुरा गरिन्छ, यहाँ अपराधको कमी हुँदैन, तर आफूले बोल्ने कुरामा सतर्क हुनेचाहिँ बुद्धिमानी हो ।

²⁰ धर्मी व्यक्तिको जिब्रो शुद्ध चाँदी हो, तर दुष्टहरूको हृदयमा थेरै मूल्य हुन्छ ।

²¹ धर्मी व्यक्तिको ओठले धेरैलाई तृप्त पार्छ, तर समझशक्तिको कमीको कारण मूर्खहरू मर्छन् ।

²² परमप्रभुका असल वरदानहरूले धन-सम्पत्ति त्याउँचन्, र उहाँले त्यसमा दुःखकष्ट थप्नुहुन्न ।

²³ दुष्टता मूर्खले खेल्ने खेल हो, तर बुद्धि समझशक्ति भएको मानिसको लागि खुसी हो ।

²⁴ दुष्ट व्यक्तिको डरले त्यसलाई उछिने छ, तर धर्मी व्यक्तिको इच्छा पुरा हुने छ ।

²⁵ दुष्टहरू बितिजाने आँधीबेहरीजाँहुन्, र तिनीहरू रहैदैनन्, तर धर्मात्माचाहिँ सदा टिकिरहने जग हो ।

²⁶ दाँतमा सिर्का र औँखामा धुवाँजस्तै अल्छे आफूलाई पठाउनेहरूका निम्ति त्यस्तै हुन्छ ।

²⁷ परमप्रभुले भयले जीवनको आयु लम्ब्याउँछ, तर दुष्टको आयु छोटिने छ ।

²⁸ धर्मी मानिसहरूको आशा तिनीहरूको आनन्द हो, तर दुष्ट मानिसहरूको आयु छोटिने छ ।

²⁹ परमप्रभुको मार्गले निष्ठावान् मानिसहरूको रक्षा गर्छ, तर दुष्टको लागि यो विनाश हो ।

³⁰ धर्मात्मा कहिल्यै उखेलिने छैन, तर दुष्टचाहिँ पृथ्वी रहने छैन ।

³¹ धर्मात्माको मुखबाट बुद्धिको फल निस्कन्छ, तर भड्काउने जिब्रो काटिने छ ।

³² धर्मात्माको ओठले स्वीकारयोग्य कुरा जान्दछ, तर दुष्टको मुखले बाङ्गोटिङ्गो कुरा मात्र जान्दछ ।

Proverbs 11:1

¹ बेठिक तराजुलाई परमप्रभु घृणा गर्नुहुन्छ, तर ठिक तौलमा उहाँ आनन्द मनाउनुहुन्छ ।

² जब घमण्ड आउँछ, तब अपमान आउँछ, तर विनम्रतासित बुद्धि आउँछ ।

³ सोझाहरूको निष्ठाले तिनीहरूलाई अगुवाइ गर्छ, तर विश्वासघातीहरूका टेडा मार्गहरूले तिनीहरूलाई नष्ट गर्छन् ।

⁴ क्रोधको दिनमा धन-सम्पत्ति बेकामको हुन्छ, तर ठिक गर्नाले मृत्युबाट जोगाउँछ ।

⁵ खोटरहित व्यक्तिको ठिक आचरणले उसको मार्ग सिधा बनाउँछ, तर दुष्टहरूको दुष्टताको कारण तिनीहरूको पतन हुने छ ।

⁶ परमेश्वरलाई खुसी पार्नेहरूको ठिक आचरणले तिनीहरूलाई सुरक्षित राख्छन्, तर विश्वासघातीहरू तिनीहरूकै अभिलाषाद्वारा पासोमा पर्छन् ।

⁷ दुष्ट मानिस मर्दा त्यसको आशा नष्ट हुन्छ, र त्यसको शक्तिमा भएको आशा निरर्थक हुन्छ ।

⁸ धर्मात्मा सङ्कष्टबाट बचाइन्छ, र त्यसको साटो यो दुष्टमाथि आइपर्छ ।

⁹ ईश्वरहीन व्यक्तिले आफ्नो मुखले त्यसको छिमेकीलाई नष्ट गर्छ, तर धर्मी मानिसहरू ज्ञानद्वारा सुरक्षित हुन्छन् ।

¹⁰ धर्मी मानिसहरूले उन्नति गर्दा सहर नै रमाउँछ, तर दुष्टहरू नष्ट हुँदा रमाहट हुन्छ ।

¹¹ परमेश्वरलाई खुसी पार्नेहरूका असल उपहारहरूद्वारा सहर महान् हुन्छ, तर दुष्टहरूको मुखद्वारा सहर भताभुङ्ग हुन्छ ।

¹² आफ्नो साथीलाई तिरस्कार गर्ने मानिस बेसमझको हुन्छ, तर समझशक्ति भएको मानिस चुप लागेर बस्छ ।

¹³ चारैतिर बदख्याइँ गर्दै हिँडनेले गोप्य कुराहरू प्रकट गर्छ, तर विश्वासयोग्य व्यक्तिले विषयलाई लुकाएर राख्छ ।

¹⁴ बुद्धिमान् निर्देशन नहुँदा देशको पतन हुन्छ, तर धेरै परामर्शदाताहरूको कारण विजय आउँछ ।

¹⁵ परदेशीको लागि ऋणको जमानी बस्नेले निश्चय नै हानि भोग्ने छ, तर त्यस किसिमको प्रतिज्ञामा जमानीलाई इन्कार गर्ने सुरक्षित हुन्छ ।

¹⁶ अनुग्रही स्त्रीले आदर पाउँछे, तर निर्दयी मानिसहरूले धन-सम्पत्ति कमाउँछन् ।

¹⁷ दयाले व्यक्तिले आफैमा लाभ ल्याउँछ, तर क्रुर व्यक्तिले आफैलाई चोट पुऱ्याउँछ ।

¹⁸ दुष्ट व्यक्तिले आफ्नो ज्याला पाउन झुट बोल्छ, तर ठिक कुरो छर्नेले सत्यताको ज्याला कटनी गर्ने छ ।

¹⁹ ठिक कुरो गर्ने इमानदार व्यक्ति जिउने छ, तर खराबीको पिछा गर्नेचाहिँ मर्ने छ ।

²⁰ कुटिल हृदय भएकाहरूलाई परमप्रभुले घृणा गर्नुहुन्छ, तर खोटरहित चाल भएकाहरूसित उहाँ आनन्द मनाउनुहुन्छ ।

²¹ यो कुरो निश्चित छ, कि दुष्ट व्यक्ति दण्डविना उम्कने छैन, तर धर्मी मानिसहरूका सन्तानहरू सुरक्षित रहने छन् ।

²² विवेकहीन सुन्दरी स्त्री सुँगुरको नाकमा सुनको नत्यजस्तै हो ।

²³ धर्मी मानिसहरूका इच्छाले असल नतिजामा पुन्याउँछ, तर दुष्ट मानिसहरूले केवल क्रोधको अपेक्षा गर्न सक्छन् ।

²⁴ जसले छर्छ, त्यसले धैरै बटुल्ले छ । जसले दिनुपर्ने पनि समातेर राख्छ, त्यो दरिद्रतामा पर्छ ।

²⁵ उदार व्यक्तिको उन्नति हुने छ, र अरूलाई पानी दिने व्यक्ति आफैले पानी पाउने छ ।

²⁶ अन्न बेच्न इन्कार गर्ने व्यक्तिलाई मानिसहरूले सराप्छन्, तर यसलाई बेचेको शिरमा असल उपहारहरूको मुकुट हुने छ ।

²⁷ परिश्रमसाथ भलाइको खोजी गर्नेले स्नेहको पनि खोजी गरिरहेको हुन्छ, तर खराबीको खोजी गर्नेले त्यही पाउने छ ।

²⁸ आफ्ना धन-सम्पत्तिमाथि भरोसा गर्नेहरूको पतन हुने छ, तर धर्मी मानिसहरू पातझौं मौलाउने छन् ।

²⁹ आफैने घरानामाथि सङ्कष्ट ल्याउनेको भाग बतास हुने छ, र मूर्खचाहिँ बुद्धिमानको नोकर हुने छ ।

³⁰ धर्मात्मा जीवनको रुखझौं हुने छ, तर हिंसाले जीवन लिन्छ ।

³¹ धर्मात्माले आफ्नो प्रतिफल पाउँछ भने दुष्ट र पापीले झन् कति बढी पाउलान् ।

Proverbs 12:1

¹ अनुशासनलाई प्रेम गर्नेले ज्ञानलाई प्रेम गर्दछ, तर सुधारलाई घृणा गर्नेचाहिँ अबुझ हो ।

² परमप्रभुले असल मानिसलाई स्नेह देखाउनुहुन्छ, तर दुष्ट योजनाहरू रच्ने मानिसलाई उहाँले दोषी ठहराउनुहुन्छ ।

³ दुष्टताद्वारा मानिस स्थापित हुन सक्दैन, तर धर्मी मानिसहरूलाई जरैदेखि उखेल सक्दैन ।

⁴ चरित्रवान् पली आफ्नो पतिको मुकुट हो, तर लाज ल्याउने पलीचाहिँ आफ्नो हड्डी सडाउने रोगजस्तै हो ।

⁵ धर्मीका योजनाहरू न्यायपूर्ण हुन्छन्, तर दुष्टको सल्लाह छलपूर्ण हुन्छ ।

⁶ दुष्ट मानिसका वचनहरू हत्या गर्ने मौकाको प्रतीक्षा गर्ने पासो हुन्, तर धर्मीहरूका वचनहरूले तिनीहरूलाई सुरक्षित राख्छन् ।

⁷ दुष्ट मानिसहरू फालिन्छन्, र तिनीहरू रहेदैनन्, तर धर्मी मानिसहरूको घर खड रहने छ ।

⁸ मानिसलाई त्यसको बुद्धिअनुसार प्रशंसा गरिन्छ, तर टेडो रोजाइ गर्नेचाहिँ तुच्छ ठानिन्छ ।

⁹ आफ्नो प्रतिष्ठाबारे घमण्ड गरेर भोजन नहुनुभन्दा बरु नोकर भएर महत्वहीन पदमा बस्नु बेस हो ।

¹⁰ धर्मात्माले आफ्नो पशुका आवश्यकताहरूको वास्ता गर्छ, तर दुष्टको दया पनि कुर हुन्छ ।

¹¹ आफ्नो खेतबारी खनजोत गर्नेले प्रशस्त अन्न उब्जाउने छ, तर बेकामको कामको पछि कुदनेचाहिँ बेसमझको हुन्छ ।

¹² दुष्टले खराब मानिसहरूले अरूबाट चोरेको वस्तुको इच्छा गर्छ, तर धर्मी मानिसहरूको फल तिनीहरू आफैबाट आउँछ ।

¹³ दुष्ट व्यक्ति त्यसकै खराब बोलीवचनबाट पासोमा पर्छ, तर धर्मी व्यक्तिचाहिँ सङ्कष्टबाट उम्कन्छ ।

¹⁴ जसरी आफ्नो हातको कामले मानिसलाई इनाम दिन्छ, त्यसै गरी आफैने वचनको फलबाट ऊ असल थोकहरूले भरिन्छ ।

¹⁵ मूर्खको बाटो त्यसको आफैने दृष्टिमा ठिक हुन्छ, तर बुद्धिमान् मानिसले सरसल्लाह सुन्छ ।

¹⁶ मूर्खले आफ्नो रिस तुरुन्तै देखाउँछ, तर अपमानलाई बेवास्ता गर्नेचाहिँ विवेकी मानिस हो ।

¹⁷ सत्य बोल्नेले ठिक कुरा बोल्छ, तर झुटो साक्षीले झुटो कुरा बोल्छ ।

¹⁸ असावधानसाथ बोल्नेका वचनहरू तरवारको घोचाइझौं हुन्छन्, तर बुद्धिमानको बोलीले चङ्गाइ ल्याउँछ ।

¹⁹ सत्य बोल्ने ओठ सधैँभरि रहिरहन्छ, तर झुट बोल्ने जिब्रो केही क्षण मात्र टिक्छ ।

²⁰ खराबी गर्ने योजना बनाउनेहरूको हृदयमा छल हुन्छ, तर शान्तिका परामर्शदाताहरूमा आनन्द आउँछ ।

²¹ धर्मात्मामाथि कुनै हानि आइपर्दैन, तर दुष्टचाहिँ कठिनाइहरूले भरिएको हुन्छ ।

²² परमप्रभुले झुट बोल्ने ओठलाई घृणा गर्नुहुन्छ, तर विश्वासयोग्यसाथ जिउनेहरू उहाँका आनन्द हुन् ।

²³ विवेकशील मानिसले आफ्नो ज्ञान लुकाएर राष्ट्र, तर मूर्खहरूको हृदयले मूर्खता प्रकट गर्छ ।

²⁴ परिश्रमीको हातले शासन गर्ने छ, तर अल्छे मानिसलाई जबरजस्ती काम लगाइने छ ।

²⁵ मानिसको हृदयमा भएको चिन्ताले उसलाई कमजोर तुल्याउँछ, तर असल वचनले उसलाई प्रसन्न पार्छ ।

²⁶ धर्मात्मा उसको मित्रको लागि पथ-प्रदर्शक हो, तर दुष्टहरूको चालले तिनीहरूलाई बरालिदिन्छ ।

²⁷ अल्छे मानिसले आफ्नो सिकार फेला पार्दैन, तर परिश्रमी मानिसले बहुमूल्य सम्पत्ति पाउने छ ।

²⁸ ठिक मार्गमा हिँड्नेहरूले जीवन पाउने छ, र त्यस मार्गमा मृत्यु हुँदैन ।

Proverbs 13:1

¹ बुद्धिमान छोरोले आफ्नो बुबाको अर्ती सुन्छ, तर गिल्ला गर्नेले हफ्कीलाई सुन्दैन ।

² आफ्नो मुखको फलबाट मानिसले असल थोकहरूको भोग गर्दछ, तर विश्वासधातिको भोक हिंसाको लागि हुन्छ ।

³ आफ्नो मुखको रखवाली गर्नेले आफ्नो जीवनको रक्षा गर्छ, तर असावधान बोलीवचनले आफ्नै जीवन बर्बाद गर्ने छ ।

⁴ अल्छे मानिसको भोकले लालस गर्छ, तर केही पाउँदैन, जब कि परिश्रमी मानिसको भोक पूर्ण रूपमा सन्तुष्ट हुने छ ।

⁵ धर्मात्माले झुटलाई घृणा गर्छ, तर दुष्टले आफैलाई घृणित तुल्याउँछ, र लज्जास्पद कुरो गर्छ ।

⁶ धार्मिकताले ती मानिसहरूको रक्षा गर्छ, जो आफ्नो मार्गमा दोषरहित छन्, तर दुष्टताले पाप गर्नेहरूलाई पल्टाइदिन्छ ।

⁷ कोही मानिस धनी भएजस्तो गर्छ, जब कि त्योसँग केही हुँदैन, र कसैले चाहिँ आफूसित भएको हरेक थोक दिन्छ, र पनि त्यो साँच्चै धनी हुन्छ ।

⁸ धनी मानिसको जीवनको छुटकारा उसको सम्पत्ति हो, तर गरिब मानिसले धम्की सुन्नुपर्दैन ।

⁹ धर्मात्माको बत्ती बलिरहन्छ, तर दुष्टको बत्ती निभाइने छ ।

¹⁰ घमण्डले केवल द्वन्द्व निम्त्याउँछ, तर असल सल्लाह सुन्नेसित बुद्धि हुन्छ ।

¹¹ बेइमानीसित कमाएको धनको महत्त्व घट्दै जान्छ, तर आफ्नो हातले परिश्रम गरेर कमाएको धन बढ्दै जान्छ ।

¹² आशालाई स्थगित गरिँदा यसले हृदय छिया-छिया पार्छ, तर पुरा भएको तृष्णा जीवनको रुख हो ।

¹³ अर्तीलाई तुच्छ ठानेले आफैमा विनाश ल्याउँछ, तर आज्ञालाई आदर गर्नेलाई इनाम दिइने छ ।

¹⁴ बुद्धिमान् मानिसको शिक्षा जीवनको फुहारा हो, जसले तपाईंलाई मूर्ख्यका जालहरूबाट जोगाउँछ ।

¹⁵ असल अन्तर्दृष्टिले स्नेह प्राप्त गर्छ, तर विश्वासघातिको चाल कहिल्यै टुङ्गोमा आउँदैन ।

¹⁶ समझदार मानिसले आफ्नो ज्ञानअनुसार हरेक निर्णय गर्छ, तर मूर्खले आफ्नो मूर्खताको तमाशा देखाउँछ ।

¹⁷ दुष्ट दूत सङ्कष्टमा फस्छ, तर विश्वासयोग्य दूतले मिलाप ल्याउँछ ।

¹⁸ अर्तीलाई बेवास्ता गर्नेले गरिबी र लाज पाउने छ, तर सुधारबाट सिक्ने जनमा आदर आउने छ ।

¹⁹ पुरा भएको इच्छा भोकको लागि मिठो हुन्छ, तर मूर्खहरू आफ्नो दुष्टताबाट फर्कन मन पराउँदैनन् ।

²⁰ बुद्धिमान् मानिसहरूसित हिँड र तिमी पनि बुद्धिमान् हुने छौ, तर मूर्खहरूको सङ्गत गर्नेले नोक्सानी भोग्ने छ ।

²¹ विपत्तिले पापीहरूलाई खेद्ने छ, तर धर्म मानिसले भलाइको इनाम पाउने छ ।

²² असल व्यक्तिले आफ्ना नाति-नातिनाहरूका निम्ति पैतृक-सम्पत्ति छाडछ, तर पापीको सम्पत्ति धर्म व्यक्तिको लागि सञ्चय गरिन्छ ।

²³ गरिब मानिसको नजोतिएको खेतबारीले प्रशस्तै अन्न उब्जाउला, तर अन्यायले त्यसलाई खोसेर लैजान्छ ।

²⁴ आफ्नो छोरोलाई अनुशासनमा नराख्नेले उसलाई घृणा गर्छ, तर आफ्नो छोरोलाई प्रेम गर्नेले उसलाई होसियारीसाथ अर्ती दिन्छ ।

²⁵ आफ्नो भोक त्रुप्त नभएसम्म धर्मात्माले खान्छ, तर दुष्टको पेट सधैँ भोकभोकै हुन्छ ।

Proverbs 14:1

¹ बुद्धिमान् स्त्रीले आफ्नो घर बनाउँछे, तर मूर्ख स्त्रीले आफ्नै हातले त्यो भत्काउँछे ।

² सोझो भएर हिँडनेले परमप्रभुको भय मान्छ, तर आफ्ना चालहरूमा बेइमान व्यक्तिले उहाँलाई तुच्छ ठान्छ ।

³ मूर्खको मुखबाट त्यसको मूर्खताको हाँगा निस्कन्छ, तर बुद्धिमान्को ओठले त्यसको रक्षा गर्छ ।

⁴ गाईवस्तु नभएको ठाउँमा भकारी खाली हुन्छ, तर गोरुको बलद्वारा प्रशस्त फसलको कटनी हुन सक्छ ।

⁵ विश्वासयोग्य साक्षीले झुट बोल्दैन, तर झुटो साक्षीले झुटा कुराहरू निकाल्छ ।

⁶ गिला गर्नेले बुद्धिको खोजी गर्छ, तर पाउँदैन, जब कि समझदार व्यक्तिलाई ज्ञान सजिलैसित आउँछ ।

⁷ मूर्ख मानिसबाट टाढै बस, किनकि तिमीले त्यसको ओठमा ज्ञान पाउने छैनौ ।

⁸ समझदार मानिसको बुद्धि उसको आफ्नै मार्ग बुझको लागि हो, तर मूर्खहरूको मूर्खता छल हो ।

⁹ दोषबलि चढाइँदा मूर्खहरूले गिला गर्छन्, तर सोझाहरूका बिचमा स्नेह बाँडचुँड गरिन्छ ।

¹⁰ हृदयले यसको आफ्नै तिक्तता जान्दछ, र कुनै पनि परदेशीले यसको आनन्द बाँडचुँड गर्दैन ।

¹¹ दुष्ट मानिसहरूको घर नष्ट पारिने छ, तर धर्म मानिसहरूको पालमा फलिफा हुने छ ।

¹² कुनै बाटो मानिसलाई सोझोजस्तै लाग्ला, तर अन्यमा त्यसले मृत्युमा पुऱ्याउँछ ।

¹³ हृदयमा हाँसो भए तापनि वेदना हुन सक्छ, र हर्षको अन्तचाहिँ शोकमा हुन सक्छ ।

¹⁴ विश्वासयोग्य नभएको व्यक्तिले आफ्ना चालहरूको प्रतिफल भोग्ने छ, तर असल व्यक्तिले आफ्नो इनाम पाउने छ ।

¹⁵ बेवकूफ मानिसले हरेक कुरा पत्थाउँछ, तर समझदार मानिसले आफ्ना चालहरूबाटे विचार गर्दछ ।

¹⁶ बुद्धिमान् मानिस डराएर दुष्टताबाट टाढै बस्छ, तर मूर्खले निश्चयतासाथ चेताउनीलाई खारेज गरिदिन्छ ।

¹⁷ झट्ट रिसाउनेले मूर्ख कुराहरू गर्दछ, र दुष्ट योजनाहरू रन्नेलाई घृणा गरिन्छ ।

¹⁸ बेसमझ मानिसले मूर्खता कमाउँछ, तर समझदार मानिसले ज्ञानको मुकुट पहिरिन्छ ।

¹⁹ खराब मानिसहरू असल मानिसहरूका सामु र दुष्ट मानिसहरू धर्मात्माका ढोकाहरूमा झुक्ने छन् ।

²⁰ आफ्नै मित्रहरूबाट समेत गरिब मानिसलाई घृणा गरिन्छ, तर धनी मानिसका धैरै साथीहरू हुन्छन् ।

²¹ आफ्नो छिमेकीलाई हेला गर्नेले पाप गरिरहेको हुन्छ, तर गरिबलाई स्नेह देखाउने आशिषित हुन्छ ।

²² के खराब युक्ति रन्नेहरू बरालिँदैनन् र ? तर असल गर्ने योजना बनाउनेहरूले करारको विश्वसनीयता र भरोसा प्राप्त गर्ने छन् ।

²³ सबै कडा परिश्रमले लाभ ल्याउँछ, तर कुरा मात्र गनले गरिबीमा पुऱ्याउँछ ।

²⁴ बुद्धिमान् मानिसहरूको मुकुट तिनीहरूको सम्पत्ति हो, तर मूर्खहरूको मूर्खताले तिनीहरूमा झन् बढी मूर्खता ल्याउँछ ।

²⁵ विश्वासयोग्य साक्षीले जीवन बचाउँछ, तर झुटो साक्षीले झुटा कुराहरू ओकल्छ ।

²⁶ परमप्रभुको भय मानेसित बढी निश्चयता हुन्छ । त्यस मानिसको छोराछोरीका निम्ति यो सुरक्षाको एउटा बलियो स्थानझौँ हुने छ ।

²⁷ परमप्रभुको भय जीवनको फुहारा हो, जसद्वारा मानिस मृत्युका जालहरूबाट उम्कन्छ ।

²⁸ राजाको महिमा तिनका धैरै मानिसहरूको सङ्ख्यामा पाइन्छ, तर मानिसहरूविना राजकुमार नष्ट हुन्छ ।

²⁹ धैर्यवान् मानिससित ठुलो समझशक्ति हुन्छ, तर गरम मिजासको मानिसले मूर्खतालाई उचाल्छ ।

³⁰ शान्त हृदय शरीरको लागि जीवन हो, तर ईष्टाले हड्डीहरूलाई सडाउँछ ।

³¹ गरिबलाई थिचोमिचो गर्नेले आफ्नो सृष्टिकर्तालाई सराप्छ, तर खाँचोमा परेकाहरूलाई स्नेह देखाउनेले उहाँको आदर गर्दछ ।

³² आफ्ना खराब कामहरूद्वारा दुष्ट मानिस तल खसालिन्छ, तर धर्मात्माले मृत्युमा समेत आश्रय पाउँछ ।

³³ बुद्धिले विवेकीको हृदयमा बास गर्दछ, र मूर्खहरूका बिचमा समेत त्यसले आफूलाई चिनाउँछ ।

³⁴ धार्मिकताले देशलाई उचाल्छ, तर पाप कुनै पनि मानिसको लागि अपमानको कुरो हो ।

³⁵ समझदारसित काम गर्ने नोकरमाथि राजाको स्नेह हुन्छ, तर लाजमर्दी तरिकाले काम गर्नेमाथि तिनको रिस पर्छ ।

Proverbs 15:1

¹ विनम्र जवाफले क्रोधलाई हटाउँछ, तर कठोर वचनले रिस उठाउँछ ।

² बुद्धिमान मानिसहरूको जिब्रोले ज्ञानको तारिफ गर्छ, तर मूर्खहरूको मुखले मूर्खता खन्याउँछ ।

³ परमप्रभुको दृष्टि जतातै छ । उहाँले दुष्ट र असलमाथि नजर लगाउनुहुन्छ ।

⁴ निको पार्ने जिब्रो जीवनको रुख हो, तर छलपूर्ण जिब्रोले आत्मालाई चोट पुऱ्याउँछ ।

⁵ मूर्खले आफ्नो बुबाको अर्तीलाई हेला गर्छ, तर सुधारबाट सिक्नेचाहिँ विवेकशील हो ।

⁶ धर्मात्माको घरमा ठुलो खजाना हुन्छ, तर दुष्ट मानिसको कमाइले त्यसलाई कष्ट दिन्छ ।

⁷ बुद्धिमान मानिसहरूको ओठले चारैतिर ज्ञान फैलाउँछ, तर मूर्खहरूको हृदय त्यस्तो हुँदैन ।

⁸ परमप्रभुले दुष्ट मानिसहरूको बलिदानलाई घृणा गर्नुहुन्छ, तर धर्मी मानिसहरूको प्रार्थना उहाँको आनन्द हो ।

⁹ परमप्रभुले दुष्ट मानिसहरूको मार्गलाई घृणा गर्नुहुन्छ, तर ठिक कुराको पछि लागेलाई उहाँले प्रेम गर्नुहुन्छ ।

¹⁰ कठोर अनुशासनले आफ्नो बाटो त्यागेको प्रतीक्षा गर्छ, र सुधारलाई घृणा गर्नेचाहिँ मर्ने छ ।

¹¹ पाताल र विनाश परमप्रभुको सामु खुला छन् भने मानिसको हृदय झन्करिएको खुला होला ?

¹² गिल्ला गर्ने सुधारदेखि अप्रसन्न हुन्छ । त्यो बुद्धिमानकहाँ जाँदैन ।

¹³ आनन्दित हृदयले मुहारलाई हँसिलो बनाउँछ, तर हृदयको पिरले आत्मालाई चोट पुऱ्याउँछ ।

¹⁴ विवेशकशीलहरूको हृदयले ज्ञानको खोजी गर्छ, तर मूर्खहरूको मुखले मूर्खता नै रुचाउँछ ।

¹⁵ थिचोमिचोमा परेकाहरूका सबै दिन दुःखद हुन्छन्, तर आनन्दित हृदयको सुखको अन्त्य हुँदैन ।

¹⁶ भ्रमको साथ थेरै धन-सम्पत्ति हुनुभन्दा बरु परमप्रभुको भयको साथ थेरै हुनु उत्तम हो ।

¹⁷ घृणा भएको ठाउँमा पुष्टाइएको बाछो खानुभन्दा बरु प्रेम भएको ठाउँमा सागसञ्जी खानु उत्तम हो ।

¹⁸ रिसाएको मानिसले तर्क-वितर्क गर्छ, तर रिसाउनमा धिमा व्यक्तिले झाङडालाई शान्त पार्छ ।

¹⁹ अल्छेको बाटो काँढाको छेकबार भएको ठाउँझौं हुन्छ, तर धर्मीको बाटो निर्मित लोकमार्ग हो ।

²⁰ बुद्धिमान छोरोले आफ्नो बुबालाई आनन्द दिन्छ, तर मूर्ख व्यक्तिले आफ्नी आमालाई तुच्छ ठान्छ ।

²¹ मूर्खताले बेसमझको मानिसलाई आनन्द दिन्छ, तर समझशक्ति भएको मानिस सिधा बाटोमा हिँड्छ ।

²² सरसल्लाह नहुँदा योजनाहरू गलत हुन्छन्, तर थेरै परामर्शदाताहरूद्वारा तिनीहरू सफल हुन्छन् ।

²³ उचित जवाफ दिँदा मानिसले आनन्द पाउँछ । ठिक समयमा बोलिएको वचन कति असल हुन्छ!

²⁴ जीवनको मार्गले विवेकशील मानिसहरूलाई उँभोतिर लैजान्छ । यसले तिनीहरूलाई उँधो पातालतिर जानदेखि फकरिँछ ।

²⁵ परमप्रभुले अहङ्कारीको घर भत्काइदिनुहुन्छ, तर विधवाको सम्पत्तिको रक्षा गर्नुहुन्छ ।

²⁶ परमप्रभुले दुष्ट मानिसहरूको विचारलाई घृणा गर्नुहुन्छ, तर दयाका वचनहरू शुद्ध हुन्छन् ।

²⁷ चोरी गर्नेले आफ्नो परिवारमा सङ्कष्ट त्याउँछ, तर घुसलाई घृणा गर्नेचाहिँ बाँच्ने छ ।

²⁸ जवाफ दिनुअगि धर्मात्माको हृदयले मनन गर्छ, तर दुष्ट मानिसको मुखले आफ्नो सबै खराबी ओकल्छ ।

²⁹ दुष्ट मानिसहरूबाट परमप्रभु निकै टाढा हुनुहुन्छ, तर उहाँले धर्मी मानिसहरूको प्रार्थना सुनुहुन्छ ।

³⁰ आँखाको ज्योतिले हृदयमा आनन्द त्याउँछ, र शुभ खबर शरीरको लागि स्वास्थ्य हो ।

³¹ कसरी जिउने भनी कसैले तिमीलाई सुधार गर्दा तिमीले ध्यान दियो भने तिमी बुद्धिमान् मानिसहरूका बिचमा रहने छौ ।

³² अनुशासनलाई इन्कार गर्नेले आफैलाई तुच्छ ठान्छ, तर सुधारलाई ध्यान दिनेले समझशक्ति पाउँछ ।

³³ परमप्रभुको भयले बुद्धि सिकाउँछ, र आदरअगि विनम्रता आउँछ ।

Proverbs 16:1

¹ हृदयका योजनाहरू मानिसका हुन्, तर जिब्रोको जवाफ परमप्रभुबाट नै आउँछ ।

² मानिसका सबै मार्ग उसको आफ्नै दृष्टिमा शुद्ध छन्, तर परमप्रभुले अभिप्रायहरू जोखुहुन्छ ।

³ आफ्ना कामहरू परमप्रभुमा सुम्प्य, र तिमा योजनाहरू सफल हुने छन् ।

⁴ परमप्रभुले हरेक थोक यसको आफ्नो उद्देश्यको लागि बनाउनुभएको छ । उहाँले दुष्टहरूलाई समेत विनाशको दिनको लागि राख्नुभएको छ ।

⁵ अहङ्कारी हृदय भएको हरेकलाई परमप्रभु घृणा गर्नुहुन्छ, तर यो निश्चित छ, कि तिनीहरू दण्डविना उम्कने छैनन् ।

⁶ करारको विश्वसनियता र भरोसाद्वारा अधर्मको प्रायश्चित्त हुन्छ, र परमप्रभुको भयद्वारा मानिसहरू खराबीबाट तर्कने छन् ।

⁷ जब मानिसका मार्गहरूले परमप्रभुलाई खुसी पार्छन्, तब उहाँले त्यसका शत्रुहरूलाई पनि त्यससित मिलापमा राख्नुहन्ने छ ।

⁸ अन्यायसित कमाएको धेरै धन-सम्पत्तिभन्दा बरु ठिकसित कमाएको धेरै नै उत्तम हुन्छ ।

⁹ मानिसले आफ्नो हृदयमा योजना बुन्छ, तर परमप्रभुले नै त्यसका कदमहरू निर्धारण गर्नुहुन्छ ।

¹⁰ राजाको ओठमा अन्तर्ज्ञानयुक्त निर्णयहरू हुन्छन् । तिनको मुखले न्यायलाई धोका दिनुहैन ।

¹¹ इमानदार तराजु परमप्रभुबाट आउँछ । यैलीमा भएका सबै ढक उहाँका काम हुन् ।

¹² राजाले दुष्ट कामहरू गर्दा त्यसलाई तुच्छ ठानिनुपर्छ, किनकि ठिक गरेर नै सिंहासन स्थापित हुन्छ ।

¹³ ठिक बोल्ने ओठमा राजा आनन्दित हुन्छ, र सत्य बोल्ने व्यक्तिलाई तिनी प्रेम गर्छन् ।

¹⁴ राजाको क्रोध मृत्युको दूत हो, तर बुद्धिमान् मानिसले तिनको रिसलाई शान्त पार्ने कोसिस गर्छ ।

¹⁵ राजाको मुहारको ज्योतिमा जीवन हुन्छ, र तिनको निगाह वसन्त ऋतुमा झरी त्याउने बादलजस्तै हो ।

¹⁶ सुनभन्दा बुद्धि प्राप्त गर्नु र चाँदीभन्दा समझशक्ति प्राप्त गर्नु उत्तम हुन्छ ।

¹⁷ धर्मी मानिसहरूको लोकमार्ग खराबीबाट अलग रहन्छ । आफ्नो जीवनको रक्षा गर्नेले आफ्नो मार्गको रखवाली गर्छ ।

¹⁸ विनाशअगि घमण्ड आउँछ, र पतनअगि हठी आत्मा आउँछ ।

¹⁹ घमण्डी मानिसहरूलाई लुटको माल बाँडनुभन्दा बरु गरिब मानिसहरूका बिचमा विनम्र हुनु उत्तम हुन्छ ।

²⁰ सिकाइएको शिक्षामा मनन गर्नेले असल कुरो पाउने छ, र परमप्रभुमाथि भरोसा गर्नेहरू आशिषित हुने छन् ।

²¹ हृदयमा बुद्धिमान् हुनेलाई विवेकशील भनिन्छ, र मिठा बोलीवचनले सिकाउने क्षमताको विकास गर्छ ।

²² समझशक्ति भएको व्यक्तिको लागि त्यो जीवनको फुहारा हो, तर मूर्खहरूको अर्ती नै तिनीहरूको मूर्खता हो ।

²³ बुद्धिमान् व्यक्तिको हृदयले उसको मुखलाई अन्तर्दृष्टि प्रदान गर्छ, र उसको ओठमा विश्वसनीयता थप्छ ।

²⁴ मिठा वचनहरू महका चाकाजस्ता हुन्, जुन प्राणको लागि मिठो हुन्छ, र हड्डीहरूका लागि चङ्गाइ हुन्छ ।

²⁵ कुनै बाटो मानिसलाई सिधाजस्तो लाग्ला, तर अन्त्यमा त्यसले मृत्युमा पुऱ्याउँछ ।

²⁶ परिश्रमीको पेटले नै त्यसलाई काम गर्न लगाउँछ । त्यसको भोकले त्यसलाई अभिप्रेरित गर्छ ।

²⁷ बेकम्मा मानिसले खराबीको खाल्डो खन्छ, र त्यसको बोलीवचन पोल्ने आगोझौँ हुन्छ ।

²⁸ टेडो मानिसले द्वन्द्व निम्त्याउँछ, र कुरा काट्नाले घनिष्ठ मित्रहरूमा पनि फाटो आउँछ ।

²⁹ हिंसा गर्ने मानिसले आफ्नो छिमेकीलाई झुट बोल्छ, र त्यसलाई बेठिक मार्गमा लैजान्छ ।

³⁰ द्वेषपूर्ण औँखा द्विम्क्याउनेले टेडो षड्यन्त्र रचिरहेको हुन्छ । आफ्नो ओठ लेब्याउनेले खराबी ल्याउँछ ।

³¹ फुलेको कपाल शोभाको मुकुट हो । ठिक तरिकाले जिएर यसलाई प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

³² योद्धा हुनुभन्दा बरु रिसाउनमा धिमा हुनु उत्तम हुन्छ, र आफ्नो आत्मालाई नियन्त्रण गर्नेचाहिँ सहरमाथि विजयी हासिल गर्नेभन्दा बलियो हुन्छ ।

³³ सफ्कोमा चिट्ठा त हालिन्छ, तर निर्णयचाहिँ परमप्रभुबाट नै आउँछ ।

Proverbs 17:1

¹ कलहले भरिएको घरमा भोज खानुभन्दा शान्तिसाथ रोटीको सुखा टुक्रा खानु उत्तम हो ।

² बुद्धिमान् नोकरले लाजमर्दी गरी काम गर्ने छोरोमाथि शासन जमाउँछ, र दाजुभाइ सरह नै पैतृक-सम्पत्ति पाउने छ ।

³ चाँदी पगाल्न भाँडो र सुन खार्न आरन हुन्छ, तर परमप्रभुले नै हृदय जाँच गर्नुहुन्छ ।

⁴ खराब काम गर्नेले दुष्टको ओठमा ध्यान दिन्छ । झुट बोल्नेले विनाशक जिब्रोमा कान लगाउँछ ।

⁵ गरिबलाई गिल्ला गर्नेले आफ्नो सृष्टिकर्ताको अपमान गर्छ, र अकार्को विपत्तिमा रमाउनेचाहिँ दण्डविना उम्कने छैन ।

⁶ नाति-नातिनाहरू पाकाहरूका मुकुट हुन्, र बुबा आमाले तिनीहरूमा आदर ल्याउँछन् ।

⁷ सिपालु बोलीवचन मूर्खलाई सुहाउँदैन । शासकको लागि झुट बोल्ने ओठ झन कति असुहाउँदो हुन्छ!

⁸ घुस दिनेको लागि यो टुनाजस्तै हो । त्यो जहाँ गए तापनि सफल हुन्छ ।

⁹ चित्त दुखाइलाई बेवास्ता गर्नेले प्रेमको खोजी गर्छ, तर विषयलाई दोहोन्याउनेले धनिष्ठ मित्रहरूमा फाटो ल्याउँछ ।

¹⁰ मूर्खलाई सय कोरा प्रहार गर्नुभन्दा बरु समझशक्ति भएको व्यक्तिलाई एउटा हप्की काफी हुन्छ ।

¹¹ दुष्ट व्यक्तिले केवल विद्रोहको खोजी गर्दछ । त्यसैले त्यसको विरुद्धमा कुर दूत पठाइन्छ ।

¹² मूर्खलाई त्यसको मूर्खतामा भेटनुभन्दा बरु बच्चा खोसिएको भालुसित भेट गर्नु उत्तम हुन्छ ।

¹³ जसले भलाइको साटो खराबी गर्छ, खराबीले त्यसको घर कहिल्यै छोड्ने छैन ।

¹⁴ द्वन्द्वको सुरुआत सर्वत्र पानी फैलनुजस्तै हो । त्यसैले विवाद चर्किनुअगि नै त्यहाँबाट हिँडिहाल ।

¹⁵ दुष्ट मानिसलाई निर्दोष ठहराउने व्यक्ति र धर्म मानिसलाई दण्ड दिने व्यक्ति दुवै नै परमप्रभुको लागि घृणित छन् ।

¹⁶ बुद्धिको विषयमा सिक्न मूर्खले किन पैसा तिर्ने जब कि त्योसित यसलाई सिक्ने कुनै क्षमता नै छैन ?

¹⁷ मित्रले हर समय प्रेम गरिरहन्छ, र दाजुभाइचाहिँ कष्टको समयको लागि जन्मेका हुन्छन् ।

¹⁸ बेसमझको मानिसले वाचा बाँध्च, र आफ्नो छिमेकीको ऋणप्रति जिम्मेवार बन्छ ।

¹⁹ द्वन्द्वलाई प्रेम गर्नेले पापलाई प्रेम गर्छ । आफ्नो ढोकाको सङ्घार अति अग्लो बनाउनेले हड्डी भँचाउने छ ।

²⁰ कुटिल हृदय भएको मानिसले कुनै असल कुरो पाउँदैन । छली जिब्रो भएको मानिस विपत्तिमा पर्छ ।

²¹ जो मूर्खको बुबाआमा, तिनीहरूले आफैमा शोक ल्याउँछन्, र मूर्खको बुबामा कुनै आनन्द हुँदैन ।

²² आनन्दित हृदय असल औषधी हो, तर दुटेको हृदयले हड्डीहरूलाई सुकाउँछ ।

²³ न्यायको मार्गलाई बड्ग्याउन दुष्ट मानिसले गुप्त घुसलाई स्वीकार गर्छ ।

²⁴ समझशक्ति भएको व्यक्तिले बुद्धितिर आफ्नो मन लगाउँछ, तर मूर्खको अँखा पृथ्वीको कुनाकुनामा पुग्छ ।

²⁵ मूर्ख छोरो आफ्नो बुबाको लागि शोक हो, र त्यसलाई जन्माउने आमाको लागि तिक्ताता हो ।

²⁶ धर्मात्मालाई दण्ड दिनु कहिल्यै असल हुँदैन, न त निष्ठा भएका कुलीन मानिसहरूलाई कोरा लगाउनु असल हुन्छ ।

²⁷ ज्ञान भएको व्यक्तिले थोरै वचन बोल्दछ, र समझशक्ति भएको व्यक्तिचाहिँ ठन्डा मिजासको हुन्छ ।

²⁸ चुप लागेमा मूर्खलाई पनि बुद्धिमान ठानिन्छ । त्यसले आफ्नो मुख बन्द गर्दा त्यसलाई विवेकी मानिन्छ ।

Proverbs 18:1

¹ आफैलाई अलग गर्ने मानिसले आफ्नै इच्छाको खोजी गर्छ, र त्यसले सबै पक्का न्यायको विरोध गर्छ ।

² मूर्खलाई समझशक्तिमा कुनै रमाहट हुँदैन, तर त्यसको हृदयमा भएको कुरो प्रकट गर्न पाए त्यो प्रसन्न हुन्छ ।

³ दुष्ट मानिस आउँदा त्योसितै हेला, लाज र निन्दा पनि आउँछन् ।

⁴ मानिसको मुखका वचनहरू गहिरो पानी हुन् । बुद्धिको फुहारा बगिरहने खोला हो ।

⁵ दुष्ट मानिसको पक्ष लिनु राम्रो होइन, न त धर्मी मानिसको न्यायलाई इन्कार गर्नु राम्रो हो ।

⁶ मूर्खको ओठले आफैमाथि कलह ल्याउँछ, र त्यसको मुखले पिटाइ निम्याउँछ ।

⁷ मूर्खको मुख त्यसको विनाश हो, र त्यसले आफै ओठले आफैलाई पासोमा पार्छ ।

⁸ कुरौटेका वचनहरू स्वादिष्ट गाँसझैं हुन्छन्, र ती शरीरका भित्री भागसम्म पुग्छन् ।

⁹ आफ्नो काम गराइमा मन्द हुने व्यक्ति सर्वनाश गर्नेको भाइजस्तै हो ।

¹⁰ परमप्रभुको नाम एउटा बलियो धरहरा हो । धर्मत्मा त्यहाँ दौडेर जान्छ र सुरक्षित हुन्छ ।

¹¹ धनीको सम्पत्ति त्यसको किल्लाबन्दी गरिएको सहर हो, र त्यसको कल्पनामा यो अग्लो पर्खालझैं हुन्छ ।

¹² आफ्नो पतनअगि मानिसको हृदयमा घमण्ड आउँछ, तर आदरअगि विनम्रता आउँछ ।

¹³ सुन्नअगि जवाफ दिनेको लागि त्यो त्यसको मूर्खता र लाज हो ।

¹⁴ मानिसको आत्मा बिरामी अवस्थामा बाँच्ने छ, तर टुटेको आत्माको पीडालाई कसले सहन सक्छ र ?

¹⁵ विवेकीको हृदयले ज्ञान प्राप्त गर्छ, र बुद्धिमान्को कानले यसको खोजी गरेर भेटाउँछ ।

¹⁶ मानिसको उपहारले बाटो खोली उसलाई महत्वपूर्ण मानिसको सामु ल्याउन सक्छ ।

¹⁷ प्रतिद्वन्द्वी अगाडि बढेर प्रश्नहरू नतेर्साएसम्म आफ्नो मुद्दाको पक्षमा वकालत गर्ने पहिलो व्यक्ति नै ठिक देखिन्छ ।

¹⁸ चिट्ठा हालाले वादविवादलाई मिलाउँछ, र बलिया प्रतिद्वन्द्वीहरूलाई अलग गराउँछ ।

¹⁹ बलियो सहरमाथि जित हासिल गर्नुभन्दा बरु चोट लागेको भाइलाई जिल कठिन हुन्छ, र झागडा गर्नुचाहिँ किल्लाका बारहरूझैं हो ।

²⁰ आफ्नो मुखको फलले त्यसको पेट भरिएको हुन्छ । त्यसको ओठको फसलले त्यो सन्तुष्ट हुन्छ ।

²¹ मृत्यु र जीवन जिब्रोद्वारा नियन्ति हुन्छ, र जिब्रोलाई प्रेम गर्नेहरूले यसको फल खाने छन् ।

²² पली पाउनेले असल कुरा पाउँछ, र परमप्रभुबाट निगाह प्राप्त गर्छ ।

²³ गरिब मानिसले कृपाको लागि बिन्ती गर्छ, तर धनी मानिसले हतारमा जवाफ दिन्छ ।

²⁴ धेरै साथीहरू भएको दाबी गर्ने मानिस तिनीहरूद्वारा नै विनाशमा लगिन्छ, तर कुनै मित्रचाहिँ भाइभन्दा पनि नजिक रहन्छ ।

Proverbs 19:1

¹ बोलीवचनमा कुटिल भई मूर्ख हुनुभन्दा आफ्नो सत्यनिष्ठामा हिँड्ने गरिब मानिस उत्तम हो ।

² ज्ञानविनाको इच्छा राम्रो हुँदैन, र हतार गर्नेले बाटो बिराउँछ ।

³ मान्छेको मूर्खताले त्यसको जीवन बर्बाद पार्छ, र त्यसको हृदय परमप्रभुको विरुद्धमा क्रोधित हुन्छ ।

⁴ धनले धेरै मित्रहरू बनाउँछ, तर गरिब मानिसचाहिँ आफ्ना मित्रहरूबाट त्यागिन्छ ।

⁵ झुटो साक्षी दण्डविना उम्कने छैन, र झुटो कुरो बोल्ने फुल्कने छैन ।

⁶ धेरैले उदार मानिसबाट निगाहको लागि बिन्ति गर्ने छन्, र हरेक व्यक्ति उपहार दिनेको मित्र बन्छ ।

⁷ गरिब मानिसका सबै दाजुभाइले त्यसलाई घृणा गर्छन् भने, त्यसका टाढा जाने मित्रहरूले त झन् कति धेरै त्यसलाई त्याग्लान्! त्यसले तिनीहरूलाई बोलाउँछन्, तर तिनीहरू गइसकेका हुन्छन् ।

⁸ बुद्धि प्राप्त गर्नेले आफ्नो जीवनलाई प्रेम गर्छ । समझशक्तिलाई जोगाउनेले जे असल छ, त्यो पाउने छ ।

⁹ झुटो साक्षी दण्डविना उम्कने छैन, तर झुटो कुरो बोल्नेचाहिँ नष्ट हुने छ ।

¹⁰ मूर्खलाई भोग-विलासमा जिउनु सुहाउँदैन भने कमाराले राजकुमारहरूमाथि शासन चलाउनु झन् कति नरामो हो!

¹¹ विवेकले मानिसलाई रिसाउन धिमा बनाउँछ, र चित्त दुखाइलाई बेवास्ता गर्नु त्यसको महिमा हो ।

¹² राजाको क्रोध जवान सिंहको गर्जनजस्तै हुन्छ, तर तिनको निगाह घाँसमाथिको शीतजस्तै हुन्छ ।

¹³ मूर्ख छोरो त्यसको बुबाको लागि विनाश हो, र झगडा गर्ने पलीचाहिँ नित्य परिरहने तपतपे झरीजस्तै हो ।

¹⁴ घर र धन-सम्पत्ति बुबाआमाबाट आएका हुन्छन्, तर विवेकी पलीचाहिँ परमप्रभुबाट आउँछ ।

¹⁵ अल्छीपनले मानिसलाई घोर निद्रामा पुच्याउँछ, र काम गर्न अनिक्षुकचाहिँ भोकभोकै हुने छ ।

¹⁶ आज्ञा पालन गर्नेले त्यसको जीवनको रखवाली गर्छ, तर आफ्ना मार्गहरूबारे नसोन्नेचाहिँ मर्ने छ ।

¹⁷ गरिबप्रति दयालु हुनेले परमप्रभुलाई सापट दिन्छ, र उहाँले त्यसले गरेको कामको प्रतिफल दिनुहुने छ ।

¹⁸ आशा बाँकी छँदै आफ्नो छोरोलाई अनुशासनमा राख, र त्यसलाई मृत्युण्ड दिने इच्छा नबना ।

¹⁹ गरम मिजास भएको मानिसले जरिवाना तिर्नैपर्छ । त्यसलाई छुटकारा दिइस् भने तैंले दोस्रो पटक त्यसै गर्नुपर्ने हुन्छ ।

²⁰ सरसल्लाह सुन् र अर्तीलाई स्वीकार गर्, ताकि तेरो जीवनको अन्त्यसम्ममा तँ बुद्धिमान् बन्न सक्छस् ।

²¹ मानिसको हृदयमा धेरै योजनाहरू हुन्छन्, तर परमप्रभुको उद्देश्य नै स्थिर रहने छ ।

²² मानिसले भक्तिको चाह गर्छ, र झुटो बोल्नेभन्दा त गरिब मानिस उत्तम हो ।

²³ परमप्रभुप्रतिको आदरले मानिसहरूलाई जीवनमा डोच्याउँछ । यो हुने कुनै पनि व्यक्ति सन्तुष्ट हुने छ, र त्यसलाई नोक्सानीले छुँदैन ।

²⁴ अल्छेले आफ्नो हात थालमा गाड्छ, र त्यसलाई आफ्नो मुखसम्म पनि ल्याउँदैन ।

²⁵ गिल्ला गर्नेलाई हिर्का, र निर्बुद्धि मानिस विवेकी बन्ने छ । समझदार मानिसलाई अनुशासनमा राख, र त्यसले ज्ञान प्राप्त गर्ने छ ।

²⁶ आफ्नो बुबालाई लुट्ने र आफ्नी आमालाई लखेट्ने छोरोले लाज र बेइज्जत ल्याउँछ ।

²⁷ हे मेरो छोरो, तैंले अर्ती सुन छाडिस् भने तँ ज्ञानका वचनहरूबाट बहकिने छस् ।

²⁸ भ्रष्ट साक्षीले न्यायको खिल्ली उडाउँछ, र दुष्टको मुखले अर्धमर्लाई निलिदिन्छ ।

²⁹ गिल्ला गर्नेहरूका लागि दण्डाज्ञा र मूर्खहरूको पिठिउँको लागि कोर्ता तयार छ ।

Proverbs 20:1

¹ दाखमद्य खिल्ली उडाउने कुरो हो र मदिराचाहिँ कचिङ्गाल मच्चाउने कुरो हो । मदिराद्वारा बहकाइने कोही पनि बुद्धिमान् हुँदैन ।

² राजाको डर गर्जिरहेको जवान सिंहको डरजस्तै हुँच । तिनलाई रिस उठाउनेले आफ्नो जीवन गुमाउँछ ।

³ द्वन्द्वलाई हटाउनु हरेकको लागि आदर हो, तर हरेक मूर्खचाहिँ तक-वितर्कमा फस्छ ।

⁴ अल्छेले शरद् ऋतुमा जोत्दैन । त्यसले कटनीको बेला फसल खोज्छ, तर कहीं पाउने छैन ।

⁵ मानवीय हृदयमा भएको उद्देश्य गहिरो पानीजस्तै हो, तर समझशक्ति भएको मानिसले यसलाई बाहिर निकाल्ने छ ।

⁶ धेरेले आफू भक्त भएको घोषणा गर्नन्, तर कसले विश्वासयोग्य जन पाउन सक्छ ?

⁷ धर्मात्मा आफ्नो सत्यनिष्ठामा चल्छ, र त्यसलाई पछ्याउने त्यसका छोराहरू आशिषित हुने छन् ।

⁸ न्यायको काम गर्दै सिंहासनमा बस्ने राजाले आफ्नो सामु भएका सबै खराबी आफ्नै औँखाले केलाउँछन् ।

⁹ कसले भन्न सक्छ, “मैले मेरो हृदय शुद्ध राखेको छु । म मेरो पापबाट सफा छु ?”

¹⁰ नमिल्ले नापहरू असमान ढकहरू दुवैलाई परमप्रभु घृणा गर्नुहुँच ।

¹¹ एउटा बालकलाई पनि त्यसका गतिविधिहरूबाट त्यसको आचरण शुद्ध र सोझो छ कि छैन भनेर चिनिन्छ ।

¹² सुन्ने कान र देख्ने आँखा दुवैलाई परमप्रभुले बनाउनुभयो ।

¹³ निद्रालाई प्रेम नगर, नत्रता तँ दरिद्र हुने छस् । तेरा आँखा खोल, र ताँसित खानलाई प्रशस्त हुने छ ।

¹⁴ “यो खराब छ, यो खराब छ,” ग्राहकले भन्छ, तर पर पुगेपछि त्यसले घमण्ड गर्छ ।

¹⁵ सुन छ, र प्रशस्त महङ्गा मणिहरू छन्, तर ज्ञानको ओठ बहुमूल्य रल हो ।

¹⁶ परदेशीको जमानी बस्नेको खास्टो पनि खोस्न् र त्यसले अनैतिक स्त्रीको लागि यसो गरेको भए त्यो धरौटी राखू ।

¹⁷ छलद्वारा प्राप्त रोटीको स्वाद मिठो होला, तर पछि त्यसको मुखभरि रोडा हालेसरह हुँच ।

¹⁸ सरसल्लाहद्वारा योजनाहरू स्थापित हुँचन्, र बुद्धिमान् मार्ग-दर्शनद्वारा मात्र तैले लडाइँ लड ।

¹⁹ कुराटेले गुप्त कुराहरू बाहिर ल्याउँछ । त्यसैले धेरै कुरा गर्ने मानिसहरूसित सङ्गत नगर ।

²⁰ कसैले आफ्नो बुबा वा आफ्नी आमालाई सराप्यो भने निस्पट अन्धकारमा त्यसो बत्ती निभाइने छ ।

²¹ सुरुमा झट्टै प्राप्त गरेको पैतृक-सम्पत्तिले अन्त्यमा थोरै भलाइ गर्ने छ ।

²² यसो नभन्, “म यस खराबीको बदला लिने छु ।” परमप्रभुको प्रतीक्षा गर, र उहाँले तँलाई छुटकारा दिनुहुने छ ।

²³ परमप्रभुले असमान ढकहरूलाई घृणा गर्नुहुँच, र बैइमान तराजुहरू ठिक होइनन् ।

²⁴ मानिसका कदमहरू परमप्रभुद्वारा निर्देशित हुन्छन् भने तब त्यसले कसरी आपनो मार्ग बुझ सक्ला त ?

²⁵ “यो कुरो पवित्र छ,” भनी हतारमा भन्ने र भाकल गरिसकेपछि मात्र त्यसको बरेमा सोच्च मानिसको लागि पासो हुन्छ ।

²⁶ बुद्धिमान् राजाले दुष्टहरूलाई पन्साउँछन्, र तिनले अन्न चुट्नै चक्काले तिनीहरूलाई प्रहार गर्छन् ।

²⁷ मानिसको आत्मा परमप्रभुको बत्ती हो जसले त्यसका भित्री भागहरूको खोजी गर्छ ।

²⁸ करारको विश्वसनीयता र भरोसाले राजालाई जोगाउँछ । प्रेमद्वारा नै तिनको सिंहासन सुरक्षित हुन्छ ।

²⁹ युवाहरूको महिमा तिनीहरूको शक्ति हो, र पाकाहरूको शोभा तिनीहरूको फुलेको कपाल हो ।

³⁰ चोट लगाउने मुक्काले खराबीलाई साफ गर्छ, र पिटाइले भित्री भागहरूलाई शुद्ध पार्छ ।

Proverbs 21:1

¹ राजाको हृदय परमप्रभुको हातमा भएको खोलाजस्तो हो । उहाँलाई खुसी लागे अनुसार उहाँले त्यसलाई फर्काउनुहुन्छ ।

² हरेक मानिसको बाटो त्यसको आफ्नै दृष्टिमा ठिक छ, तर परमप्रभुले नै हृदयको जाँच गर्नुहुन्छ ।

³ बलिदानभन्दा जे ठिक र न्यायसङ्गत छ, यही गर्नु परमप्रभुको लागि बढी ग्रहणयोग्य हुन्छ ।

⁴ अहङ्कारी आँखा, घमण्डी हृदय र दुष्टको बत्ती पाप हुन् ।

⁵ परिश्रमीका योजनाहरूले केवल उन्नतितिर लैजान्छन्, तर हतार काम गर्नेचाहिँ केवल दरिद्रतामा पुग्छ ।

⁶ झूट बोलेर सम्पत्ति आजन गर्नु उडिजाने बाफ र मार्ने पासाजस्तै हो ।

⁷ दुष्टहरूको हिंसाले तिनीहरूलाई तानेर लैजान्छ, किनकि ठिक काम गर्न तिनीहरू इन्कार गर्छन् ।

⁸ दोषी मानिसको बाटो टेडो हुन्छ, तर निर्दोषले ठिक काम गर्छ ।

⁹ झागडालु पलीसित एउटै घरमा बस्नुभन्दा कौसीको कुनामा बस्नु बेस हुन्छ ।

¹⁰ दुष्टको भोकले खराबीको लालसा गर्छ । त्यसको छिमकीले त्यसको आँखामा निगाह देख्दैन ।

¹¹ खिल्ली गर्नेलाई दण्ड दिइँदा निर्बुद्धि बुद्धिमान् बन्छ, र बुद्धिमान् मानिसलाई अर्ती दिइँदा त्यसले ज्ञानलाई पक्रिराख्छ ।

¹² धर्मात्माले दुष्ट मानिसको घरको निगरानी गर्छ । उहाँले दुष्ट मानिसहरूमाथि विपत्ति ल्याउनुहुन्छ ।

¹³ गरिबको पुकारामा कान थुन्नेले पुकारा गर्दा त्यसलाई जवाफ दिइने छैन ।

¹⁴ गुप्तमा दिइएको उपहारले रिस मारिदिन्छ, र लुकाएर दिइएको उपहारले बल्दो क्रोधलाई शान्त पारिदिन्छ ।

¹⁵ न्याय कायम हुँदा यसले धर्मात्मामा आनन्द ल्याउँछ भने खराबी गर्नेहरूमा त्रास ल्याउँछ ।

¹⁶ समझशक्तिको मार्गबाट तर्कने मानिसले मरेकाहरूको सभामा विश्राम पाउने छ ।

¹⁷ मोजमज्जालाई प्रेम गर्ने गरिब हुनेछ । दाखमद्य र तेललाई प्रेम गर्ने धनी हुने छैन ।

¹⁸ दुष्ट मानिस धर्मी मानिसको लागि प्रायश्चित्त हुन्छ, र विश्वासधाती मानिस सोझो मानिसको लागि प्रायश्चित्त हुन्छ ।

¹⁹ झगडालु र रिसालु पलीसित बस्तुभन्दा उजाड-स्थानमा बस्तु बेस हुन्छ ।

²⁰ इच्छा गरिएको खजाना र तेल बुद्धिमान्‌को बासस्थानमा हुन्छन्, तर मूर्खले यी सबै निलिदिन्छन् ।

²¹ असल काम गर्ने र दयालु मानिसले जीवन, धार्मिकता र इज्जत पाउँछ ।

²² बुद्धिमान् मानिसले शक्तिशाली योद्धाहरूको सहरको लेखाजोखा गर्छ, र तिनीहरूले भरोसा गरेको किल्लालाई भत्काइदिन्छ ।

²³ आफ्नो मुख र जिब्रोको रखवाली गर्नेले आफैलाई कष्टबाट बचाउँछ ।

²⁴ घमण्डी र हठी मानिसको नाउँ “खिल्ली उडाउने” हो र त्यसले अभिमानीसाथ व्यवहार गर्छ ।

²⁵ अल्छेको इच्छाले त्यसलाई मार्छ, किनकि त्यसको हातले काम गर्न इन्कार गर्छ ।

²⁶ दिनभरि त्यसले केवल लालसा गर्छ, तर धर्मामाले मुट्ठी खोलेर दिन्छ ।

²⁷ दुष्टको बलिदान घृणित हुन्छ । त्यसले खराब अभिप्राय लिएर ल्याउँदा यो झानै घृणित हुन्छ ।

²⁸ झुटो साक्षी नष्ट हुने छ, तर ध्यान दिएर सुनेले बोलिरहने छ ।

²⁹ दुष्ट मानिस हठी हुन्छ, तर सोझो मानिस आफ्ना मार्गहरूबारे निश्चित हुन्छ ।

³⁰ यस्तो कुनै बुद्धि, समझशक्ति र सरसल्लाह छैन जुन परमप्रभुको विरुद्धमा खडा हुन सक्छ ।

³¹ घोडा युद्धको लागि तयार पारिन्छ, तर विजयचाहिँ परमप्रभुकै हो ।

Proverbs 22:1

¹ धैरै धन-सम्पत्तिभन्दा असल नाउँ रोजू अनि निगाह सुन र चाँदीभन्दा उत्तम हो ।

² धनी र गरिब यस कुरामा समान छन्, कि दुवैका सृष्टिकर्ता परमेश्वर हुनुहुन्छ ।

³ विवेकी मानिसले सङ्कष्ट देखेर आफैलाई लुकाउँछ, तर निर्बुद्धि अगाडि बढ्छ र त्यसैको कारण दुःख भोग्छ ।

⁴ विनम्रता र परमप्रभुको भयको इनाम धन-सम्पत्ति, मान र जीवन हुन् ।

⁵ टेडा मानिसहरूको मार्गमा काँढा र पासाहरू लुकेका हुन्छन् । आफ्नो जीवनको रखवाली गर्नेचाहिँ तीबाट टाढै बस्ने छन् ।

⁶ बच्चालाई त्यो हिँड्नुपर्ने बाटोमा लाग्न सिका, र बुदेस्कालसम्म पनि त्यो त्यस अर्तीबाट तर्कने छैन ।

⁷ धनी मानिसहरूले गरिब मानिसहरूमाथि शासन गर्छन्, र सापट लिनेचाहिँ सापट दिनेको दास बन्छ ।

⁸ अन्याय छर्नेले सङ्कष्टको कटनी गर्ने छ, र त्यसको झाँखको लौरो भाँचिने छ ।

⁹ उदार दृष्टि भएको मानिस आशिषित हुने छ, किनकि त्यसले आफ्नो रोटी गरिबहरूसित बाँडचुँड गर्छ ।

¹⁰ खिल्ली उडाउनेलाई बाहिर निकाल, र द्वन्द्व हटेर जान्छ अनि वादविवाद र अपमान लोप हुने छन् ।

¹¹ शुद्ध हृदयलाई प्रेम गर्ने र बोलीवचन अनुग्रहमय भएको मानिसको लागि राजा पनि मित्र हुने छ ।

¹² परमप्रभुको दृष्टिले ज्ञानमाथि नजर लगाइरहन्छ, तर उहाँले विश्वासघातीका वचनहरूलाई मिल्काइदिनुहुन्छ ।

¹³ अल्छे मानिसले भन्छ, ‘बाटोमा एउटा सिंह छ । मलाई खुला ठाउँहरूमा मारिने छ ।’

¹⁴ व्यभिचारी स्त्रीको मुख गहिरो खाडलजस्तै हो । त्यसभित्र खस्नेको विरुद्धमा परमप्रभुको क्रोध दन्कन्छ ।

¹⁵ बच्चाको हृदयमा मूर्खता जेलिएको हुन्छ, तर अनुशासनको लटीले त्यसलाई टाढा भगाउँछ ।

¹⁶ आफ्नो धन-सम्पत्ति बढाउन गरिब मानिसहरूमाथि थिचोमिचो गर्ने वा धनी मानिसहरूलाई दिने व्यक्ति दरिद्रतामा पुग्ने छ ।

¹⁷ आफ्नो कान थाप् र बुद्धिमानका वचनहरू सुन् अनि मेरो ज्ञानमा तेरो हृदय लगा ।

¹⁸ किनभने तिनलाई ताँभित्र राखिस भने र ती सबै तेरो ओठमा तयार भए भने यो तेरो लागि रमणीय हुने छ ।

¹⁹ तेरो भरोसा परमप्रभुमाथि होस् भनेर आज म ताँलाई यी कुराहरू सिकाउँछु ।

²⁰ के मैले तेरो लागि अर्ती र ज्ञानका तिसवटा नीति-वचन लेखिदिएको छैनँ र ?

²¹ तँकहाँ पठाइएकाहरूलाई तैले भरोसायोग्य जवाफहरू दिन सक भनेर मैले ताँलाई यी भरोसायोग्य वचनहरू सिकाएको होइनँ र ?

²² गरिबलाई नलुट, किनकि त्यो गरिब हो, न त खाँचोमा परेकोलाई मूल ढोकामा पेल्ने गर,

²³ किनकि परमप्रभुले तिनीहरूको मुद्दाको पक्षमा वकालत गर्नुहुने छ, र तिनीहरूलाई लुट्नेहरूलाई उहाँले लुट्नुहुने छ ।

²⁴ रिसद्वारा नियन्त्रित हुने मानिसलाई मित्र नबना, र क्रोधित मानिससित सङ्गत नगर ।

²⁵ नत्रता तैले त्यसका मार्गहरू सिक्ने छस्, र तेरो प्राण पासोमा पर्ने छ ।

²⁶ धितोमा आफ्नो हात नहाल् वा अर्काको ऋणको जमानी नबस् ।

²⁷ ताँसित तिर्ने उपायको कमी भयो भने कसैलाई तेरो खाटसमेत लैजानबाट कुन कुराले रोक्न सक्छ ?

²⁸ तेरा पिता-पुर्खाहरूले खडा गरेका प्राचीन साँध-सिमानाको ढुङ्गो नहटा ।

²⁹ के आफ्नो काममा सिपालु कुनै मानिसलाई ताँ देख्छस् ? त्यो राजाहरूका सामु खडा हुने छ । त्यो सर्वसाधारणको सामु खडा हुने छैन ।

Proverbs 23:1

¹ ताँ खानलाई शासकसित बस्दा तेरो सामु राखिएको खानेकुरालाई होसियारीपूर्वक अवलोकन गर ।

² ताँ धैरै खाने खन्चुवा हो भने तेरो घाँटीमा चक्कु राख ।

³ तिनको स्वादिष्ट खानेकुराको लालसा नगर, किनकि यो झुटको खाना हो ।

⁴ धन-सम्पत्ति कमाउन धैरै नघोट्टी । कहिले बन्द गर्ने भनी थाहा पाउन बुद्धिमानी बन् ।

⁵ के यसमाथि तेरो आँखाको ज्योति चम्कन दिन्छस् ? यो बितेर जाने छ, किनकि गरुडका झाँयसका पखेटाहरू पलाउने छन् र यो आकाशमा उडेर जाने छ ।

⁶ दुष्ट आँखा भएको मानिसको भोजन नखा, र त्यसको स्वादिष्ट खानेकुराको लालसा नगर् ।

⁷ किनकि त्यो भोजनको मूल्य गिन्ती गर्ने मानिस हो । त्यसले भन्छ, “खाऊ र पिइ ।” तर त्यसको हृदय ताँसित हुँदैन ।

⁸ तैंले खाएको थेरै खानेकुरा पनि तैंले बान्ता गर्ने छस्, र तैंले तेरो तारिफलाई त्यसै खेर जान दिनेछस् ।

⁹ मूर्खले सुन्ने गरी नबोल, किनकि त्यसले तेरा वचनहरूको बुद्धिलाई तुच्छ ठान्ने छ ।

¹⁰ प्राचीन साँध-सिमानाको ढुङ्गो नहटा वा अनाथहरूको खेतबारी नमिच् ।

¹¹ किनभने तिनीहरूका उद्धारकर्ता शक्तिशाली हुनुहुन्छ, र उहाँले तेरो विरुद्धमा तिनीहरूको मुद्दा लड्नुहुने छ ।

¹² तेरो हृदयलाई अर्तीतिर लगा, र तेरा कानलाई ज्ञानका वचनहरूमा लगा ।

¹³ बच्चाबाट अर्तीलाई नरोक, किनकि तैंले त्यसलाई अनुशासनमा राखिस् भने त्यो मर्ने छैन ।

¹⁴ त्यसलाई छडी लगाउने र पातालबाट त्यसको प्राण जोगाउने तैंनै होस् ।

¹⁵ हे मेरो छोरो, तेरो हृदय बुद्धिमानी छ भने मेरो हृदय पनि प्रसन्न हुने छ ।

¹⁶ तेरो ओठले जे ठिक छ, त्यही बोल्दा मेरो अन्तस्करण रमाउने छ ।

¹⁷ तेरो हृदयलाई पापीहरूको ईर्ष्या गर्न नदे, तर दिनैभरि परमप्रभुको भयमा लागिराख ।

¹⁸ निश्चय नै एउटा भविष्य छ, र तेरो आशा निराश हुने छैन ।

¹⁹ हे मेरो छोरो, सुन र बुद्धिमान् हो, अनि तेरो हृदयलाई सुमार्गमा लगा ।

²⁰ मातेकाहरू वा धेरै मासु हुसर्नेहरूसित सङ्गत नगर्,

²¹ किनकि मतवाला र धिचुवाहरू गरिब बन्छन्, र यस्तो लट्याइले तिनीहरूलाई झुत्रे बनाउँछ ।

²² तैंलाई जन्म दिने बुबाको कुरा सुन्, र तेरी आमा वृद्ध हुँदा उनलाई तुच्छ नठान् ।

²³ सत्यलाई किन्, र त्यसलाई नबेच् । बुद्धि, अर्ती र समझशक्तिलाई किन् ।

²⁴ धर्मात्माको बुबा अत्यन्तै आनन्दित हुने छ, र बुद्धिमान् छोरोलाई जन्म दिने मानिस त्यसमा प्रसन्न हुने छ ।

²⁵ तेरा बुबा र आमा प्रसन्न होऊन्, अनि तैंलाई जन्म दिने आनन्दित होऊन् ।

²⁶ हे मेरो छोरो, मलाई तेरो हृदय दे, र तेरा आँखाले मेरा मार्गहरू हेरून् ।

²⁷ किनभने वेश्या एउटा गहिरो खाडल हो, र अनैतिक स्त्री एउटा साँधुरो इनार हो ।

²⁸ त्यो चोरझौं ढुकिबस्थे, र त्यसले मानिसहरूका बिचमा विश्वासघातीहरूको सङ्ख्या बढाउँछे ।

²⁹ कोसित कष्ट छ ? कोसित शोक छ ? कोसित कलह छ ? कोसित गुनासो छ ? कोसित विनाकारण चोट छ ? कसका आँखा राताराता छन् ?

³⁰ तिनीहरूकै जो धेरै मद्य पिउँछन्, जसले मिश्रित मद्य पिउँछन् ।

³¹ मद्य रातो हुँदा, कचौरामा त्यसको फिँज उठदा र त्यो सहजै उँधो जाँदा त्यसलाई नहेर ।

³² अन्त्यमा त्यसले सर्पले झैं डस्छ, र गोमनले झैं विष हालिदिन्छ ।

³³ तेरा आँखाहरूले अनौठा कुराहरू देखो छन्, र तेरो मनले टेडा कुराहरू व्यक्त गर्ने छन् ।

³⁴ तँ महासमुद्रमा सुतिरहने व्यक्तिझैं वा मस्तुलको डोरीको मास्तिर बस्नेझैं हुने छ ।

³⁵ तैले भन्ने छस, “तिनीहरू मलाई हिकाए, तर मलाई चोट लागेन ।” तिनीहरूले मलाई पिटे, तर मलाई यसको अनुभूति भएन । म कहिले बुँझ्ने छु ? म अर्को चुस्की खोग्ने छु ।”

Proverbs 24:1

¹ खराब मानिसहरूको लालच नगर, न त तिनीहरूसित सङ्गत गर्ने चाहना राख ।

² किनभने तिनीहरूको हृदयले हिंसाको षड्यन्त रच्छ, र तिनीहरूको ओठले कष्टबारे कुराकानी गर्छ ।

³ बुद्धिद्वारा घर निर्माण गरिन्छ, र समझशक्तिद्वारा यसलाई स्थापित गरिन्छ ।

⁴ ज्ञानद्वारा सारा बहुमूल्य र उक्ळष्ट थोकहरूले कोठाहरू भरिन्छन् ।

⁵ बुद्धिमान् योद्धा बलियो हुन्छ, र ज्ञानी मानिसले आफ्नो शक्ति बढाउँछ ।

⁶ किनभने बुद्धिमानी निर्देशनद्वारा तैले आफ्नो युद्ध लड्न सकछस, र धेरै परामर्शदाताहरूद्वारा विजय हासिल गरिन्छ ।

⁷ मूर्खको लागि बुद्धि अति उच्च हुन्छ । ढोकामा त्यसले आफ्नो मुख खोल्दैन ।

⁸ खराबी गर्न योजनाहरू बनाउने एउटा छ जसलाई मानिसहरू “षड्यन्तकारीको गुरु” भन्छन् ।

⁹ मूर्ख योजना पाप हो, र मानिसहरूले खिल्ली उडाउनेलाई तुच्छ ठान्छन् ।

¹⁰ कष्टको दिनमा तँ डरले कमजोर भइस् भने तेरो शक्ति क्षीण हुने छ ।

¹¹ मृत्युको लागि लगिँदै गरेकाहरूलाई छुटकारा दे, र मारिनका लागि ढुनमुनिएकाहरूलाई बचा ।

¹² “हामीलाई यस विषयमा केही थाहा थिएन,” भनी तैले भनिस् भने के हृदयको जाँच गर्नुहुनेले तैले भनिरहेको कुरालाई बुझनुहुन र ? तेरो जीवनको रखवाली गर्नुहुनेलाई के यो कुरा थाहा छैन र ? के परमेश्वरले हरेकलाई त्यसको प्रतिफलअनुसार दिनुहुन र ?

¹³ हे मेरो छोरो, मह खा, किनकि यो गुलियो हुन्छ, किनकि महको चाकाबाटको महको स्वाद तँलाई गुलियो हुन्छ ।

¹⁴ तेरो प्राणको लागि बुद्धि यही हो: तैले यसलाई भेटाइस् भने तेरो भविष्य सुन्दर हुने छ, र तेरो आशा निराश हुने छैन ।

¹⁵ धर्मात्माको घरमाथि आक्रमण गर्ने दुष्ट मानिसजस्तै दुकेर नबस् । त्यसको घर नभत्का ।

¹⁶ किनकि धर्मात्मा सात पटक लोट्छ र फेरि उठ्छ, तर दुष्ट मानिसहरू विपत्तिद्वारा तल खसालिन्छन् ।

¹⁷ तेरो शत्रुको पतन हुँदा उत्सव नमना, र त्यसले ठक्कर खाँदा तेरो हृदयलाई प्रसन्न हुन नदे ।

¹⁸ नत्रता परमप्रभुले देख्नुहुने छ र असहमति जनाउनुहुने छ अनि त्यसबाट आफ्नो क्रोध हटाउनुहुने छ ।

¹⁹ खराबी गर्नेहरूको कारण चिन्ता नमान्, र दुष्ट मानिसहरूको ईर्ष्या नगर ।

²⁰ किनभने दुष्ट मानिसको कुनै भविष्य छैन, र दुष्ट मानिसको बत्ती निभाइने छ ।

²¹ हे मेरो छोरो, परमप्रभुको भय मान्, र राजादेखि डरा । तिनीहरूको विरुद्धमा लाग्नेहरूको सङ्गत नगर ।

²² किनभने उहाँहरूको विपत्ति अकस्मात आइपर्ने छ, र उहाँहरू दुवैबाट आउने विनाशको मात्रा कसलाई थाहा छ र ?

²³ यी पनि बुद्धिमानका नीति-वचनहरू हुन् । मुद्दाको न्यायमा पक्षपात गर्नु राम्रो होइन ।

²⁴ दुष्ट मानिसलाई “तिमी धर्मात्मा हौ,” भनी भने कुनै पनि व्यक्ति मानिसहरूद्वारा श्रापित हुने छ, र जाति-जातिहरूद्वारा घृणित हुने छ ।

²⁵ तर दुष्टलाई अनुशासनमा राख्नेहरू आनन्दित हुने छन्, र तिनीहरूमा भलाइका उपहारहरू आउने छन् ।

²⁶ इमानदार जवाफ दिनेले ओठमा चुम्बन दिन्छ ।

²⁷ तेरो बाहिरको काम तयार गर्, र खेतबारीमा गरिने हरेक काम तँ आफैले तयार राख । त्यसपछि तेरो घर बना ।

²⁸ विनाकारण तेरो छिमेकीको विरुद्धमा साक्षी नबन्, र तेरो ओठले छल्ने काम नगर ।

²⁹ यसो नभन्, “त्यसले मलाई गरेजस्तै म त्यसलाई गर्ने छु । त्यसले मलाई गरेको साटो म लिने छु ।”

³⁰ म अल्छे मानिसको खेतनेरबाट गएँ, बेसमझ मानिसको दाखबारीबाट भएर गएँ ।

³¹ जतातै काँढाहरू उम्रेका थिए; जमिन झारैझारले ढाकिएको थियो, र यसको दुङ्गाको पर्खाल तोडिएको थियो ।

³² तब मैले देखेका कुरामा मैले विचार गरेँ । मैले हेरेँ र अर्ती प्राप्त गरेँ ।

³³ क्षणिक सुताइ, क्षणिक उँघाइ र आरामको लागि क्षणिक हात बाँधे कामले

³⁴ गरिबी चोरझैँ आउने छ, र आवश्यकताचाहिँ हतियार भिरेको सिपाहीझैँ आउने छ ।

Proverbs 25:1

¹ यी सोलोमनका थप हितोपदेश हुन जसलाई यहूदाका राजा हिजकियाका मानिसहरूले प्रतिलिपि गरे ।

² कुनै विषय गोप्य राख्नुमा परमेश्वरको महिमा हुन्छ, तर यसको खोजी गर्नु राजाहरूको महिमा हो ।

³ जसरी आकाशहरू उचाइका लागि हुन्, र पृथ्वी गहिराइको लागि हो, त्यसै गरी राजाहरूको हृदय खोजी गर्न नसकिने खालको हुन्छ ।

⁴ चाँदीबाट कसर निकालिदे, र धातुको काम गर्नेले त्यसलाई चाँदीलाई आफ्नो शिल्पकृतिमा प्रयोग गर्न सकछ ।

⁵ त्यसै गरी, राजाको उपस्थितिबाट दुष्ट मानिसहरूलाई हटाइदे, र तिनको सिंहासन ठिक काम गरेर स्थापित हुने छ ।

⁶ राजाको उपस्थितिमा आफैलाई नउचाल, र उच्च मानिसहरूलाई तोकिएको ठाउँमा नबस ।

⁷ उच्च मानिसहरूको सामु तेरो अपमान हुनुभन्दा त बरु तँलाई “यहाँ माथि आऊ” भन्नु उत्तम हुन्छ ।

⁸ तैले जे देखेको छस्, त्यसलाई झटै अदालतमा नलैजा । किनकि तेरो छिमेकीले तँलाई लाजमा पार्दा अन्त्यमा तँ के गर्ने छस्?

⁹ तेरो मुद्दालाई तँ र तेरो छिमेकीको बिचमा बहस गर, र अर्कोको गुप्त कुरोलाई प्रकट नगर ।

¹⁰ नन्त्रता सुने व्यक्तिले तँमाथि लाज र तेरो विषयमा भएको खराब प्रतिवेदन ल्याउने छ जसलाई चुप गराउन सकिंदैन ।

¹¹ ठिक अवस्थामा बोलिएको वचन चाँदीमा जडान गरिएको सुनका स्याउहरूजस्तै हुन्छन् ।

¹² सुनको औँठी वा निखुर सुनबाट बनेको गहना सुने कानको लागि बुद्धिमान् हफ्कीझैं हो ।

¹³ कट्टनीको समयमा हिउँको शीतलझैं विश्वासयोग्य दूत त्यसलाई पठाउनेहरूका लागि हुन्छ । त्यसले आफ्ना मालिकहरूको जीवन फर्काएर ल्याउँछ ।

¹⁴ आफूले नदिएको उपहारबारे धाक लगाउने मानिस पानीविनाको बादल र बतासझैं हुन्छ ।

¹⁵ मह पाइस भने चाहिँदो मात्रामा खा । नन्त्रता अत्यधिक खाइस भने तैले बान्ता गर्छस् ।

¹⁶ आफ्नो छिमेकीको घरमा अक्सर जाने नगर । यो तँदेखि वाक्क भएर तँलाई घृणा गर्छ ।

¹⁸ आफ्नो छिमेकीको विरुद्धमा झुटो साक्षी दिने मानिस युद्धमा प्रयोग गरिने लटी, तरवार वा तिखो काँडजस्तै हो ।

¹⁹ तैले कष्टको समयमा भरोसा गर्ने अविश्वासयोग्य मानिस दुःखेको दाँत वा चिप्लने खुट्टाजस्तै हो ।

²⁰ जाडो मौसममा खास्टो खोसेर लैजाने मानिस वा सोडामा सिर्का खन्याएझैं दुःखित हृदय भएकोलाई गीत गाउने मानिसझैं हुन्छ ।

²¹ तेरो शत्रु भोकाएको छ भने त्यसलाई खानलाई भोजन दे, र त्यो तिर्खाएको छ भने त्यसलाई पिउनलाई पानी दे ।

²² किनकि त्यसो गर्नाले तैले त्यसको टाउकोमा आगोको भुझ्गो खन्याउने छस्, र परमप्रभुले तँलाई इनाम दिनुहुने छ ।

²³ जसरी उत्तरी बतासले पक्कै वृष्टि ल्याउँछ, त्यसै गरी गुप्त कुराहरू बताउने जिब्रोले कुद्ध अनुहार ल्याउँछ ।

²⁴ झगडालु पल्नीसँग एउटै घरमा बसुभन्दा कौसीको कुनामा बस्नु बेस हुन्छ ।

²⁵ तिर्खाएको मानिसलाई चिसो पानी जस्तो हुन्छ, टाढाको देशबाट आएको शुभ खबर त्यस्तै हुन्छ ।

²⁶ हिलोको फुहारा वा दूषित कुवाझैं दुष्ट मानिसको सामु लर्खराउँदै हिँडने धर्मी मानिस हुन्छ ।

²⁷ अत्यधिक मह खानु राम्रो हुँदैन । त्यसो गर्नु भनेको मान-सम्मान खोजीरहनुजस्तै हो ।

²⁸ आत्मसंयमविनाको मानिस दरार भएको वा पर्खालविनाको सहरजस्तै हो ।

Proverbs 26:1

¹ ग्रिष्म ऋतुमा हिउँ वा फसलको समयमा झरी परेझैं मूर्ख आदरको योग्य हुँदैन ।

² भुर्ग उड्ने भँगोरो र हानिएर जाने गौँथलीझैं कारणविनाको श्राप पनि लाग्दैन ।

³ कोरा घोडाको लागि हो; लगाम गधाको लागि हो र लट्टी मूर्खहरूको पिठिउँको लागि हो ।

⁴ मूर्खलाई त्यसको मूर्खताअनुसार जवाफ नदे, नन्त्रता तँ त्योजस्तै हुने छस् ।

⁵ मूर्खलाई जवाफ दे र त्यसको मूर्खतामा मिल ताकि त्यो त्यसको आफ्नै वास्त्रिमा बुद्धिमान् नहोस् ।

⁶ मूर्खको हातमा सन्देश पठाउने मानिसले आफ्नै खुट्टामा बन्चरो हानेर हिंसा पिउँछ ।

⁷ पक्षाधातीका ज्ञुण्डिएका खुट्टाहरूज्ञैं मूर्खको मुखमा भएको हितोपदेश हुन्छ ।

⁸ मूर्खलाई आदन दिनु घुयेँत्रोमा दुङ्गा बाँधुजस्तै हो ।

⁹ मतवालाको हातमा काँढा भएज्ञैं मूर्खको मुखमा भएको हितोपदेश हो ।

¹⁰ मूर्ख वा बटुवालाई ज्यालामा काम लगाउनु धनुर्धारीले त्यसको वरिपरि भएका सबैलाई काँड हानी चोट पुऱ्याउनुजस्तै हो ।

¹¹ जसरी कुकुर आफ्नै बान्तामा फर्केर आउँछ, त्यसै गरी मूर्खले आफ्नो मूर्खता दोहोन्याउँछ ।

¹² के तैंले आफ्नै दृष्टिमा बुद्धिमान् भएको कुनै मानिसलाई देखेको छस् ? त्यसको भन्दा त मूर्खको लागि बढी आशा हुन्छ ।

¹³ अल्छे मानिसले भन्छ, “सडकमा सिंह छ । खुला ठाउँहरूका बिचमा सिंह छ ।”

¹⁴ ढोका आफ्नो कब्जामा यताउता हल्लेझ्ञैं अल्छे मानिस आफ्नो खाटमा पल्ट्न्छ ।

¹⁵ अल्छे मानिसले आफ्नो हात थालमा गाडछ, र त्यसलाई आफ्नो मुखसम्म पुऱ्याउन पनि त्योसित शक्ति हुँदैन ।

¹⁶ सही न्यायसहित प्रतिक्रिया दिने सात जना मानिसभन्दा अल्छे मानिस त्यसको आफ्नै दृष्टिमा बुद्धिमान् हुन्छ ।

¹⁷ कुकुरको कान समाले मानिस आफूसित सम्बन्धित नभएको झगडामा रिसाउने बटुवाजस्तै हो ।

¹⁸ त्यो घातक काँड हान्ने बौलाहा मानिसजस्तो हो,

¹⁹ जसले आफ्नो छिमेकीलाई धोका दिइसकेपछि भन्छ, “के मैले ठट्टा गर्दै थिइन्नै र ?”

²⁰ दाउराको कमीले आगो निभ्छ, र जहाँ कुरौटो हुँदैन त्यहाँ झगडाको अन्त्य हुन्छ ।

²¹ जसरी भुङ्ग्रोको लागि कोइला र आगोको लागि दाउरा हो, त्यसै गरी झगडालु मानिस कलह सल्काउनको लागि हो ।

²² कुरौटेका वचनहरू स्वादिष्ट गाँसजस्तै हुन्छन् । ती शरीरको भित्री भागसम्म प्रवेश गर्छन् ।

²³ माटोको भाँडामा चल्काउने जलप लाएज्ञैं आघात पुऱ्याउने ओठ र दुष्ट हृदय हुन्छ ।

²⁴ अरूहरूलाई घृणा गर्नेले आफ्नो ओठले आफ्ना भावना लुकाउँछ, तर भित्रपटि भने त्यसले छलछामलाई आश्रय दिन्छ ।

²⁵ त्यसले अनुग्रही भएर बोले तपानि त्यसमाथि विश्वास नगर, किनकि त्यसको हृदयमा सातवटा घृणित कुरा छन् ।

²⁶ त्यसको घृणालाई छलले ढाकिएको भए तापनि त्यसको दुष्टता सभामा खुला हुने छ ।

²⁷ खाडल खन्ने मानिस त्यसभित्र जाकिन्छ, र दुङ्गा गुडाउने मानिसमा नै त्यो दुङ्गा फर्केर आउने छ ।

²⁸ झुट बोल्ने जिब्रोले पीडामा परेकाहरूलाई घृणा गर्छ, र चापलुसी घस्ने मुखले विनाश ल्याउँछ ।

Proverbs 27:1

¹ भोलीको विषयमा घमण्ड नगर, किनकि एकै दिनमा के आइपर्छ भनी तँलाई थाहा छैन ।

² कसैले तेरो प्रशंसा गरोस्, तेरै आफ्नै मुखले होइन; परदेशीले गरोस्, तेरो ओठले होइन ।

³ दुङ्गाको बोझ र बालुवाको ओजनलाई विचार गर् । मूर्खको चिन्हाइ ती दुवैभन्दा गरुङ्गो हुन्छ ।

⁴ झाँकको क्रोध र रिसको बाढी छ, तर डाहको सामु को खडा हुन सक्छ र ?

⁵ गुप्त प्रेमभन्दा खुला हफ्की बेस हो ।

⁶ मित्रले दिएको चोट पत्यारलाग्दो हुन्छ, तर शत्रुले तँलाई प्रचुर मात्रामा चुम्बन गर्न सक्छ ।

⁷ पेटभरि खाएको मानिसले महको चाकालाई पनि इन्कार गर्छ, तर भोकाएको व्यक्तिलाई हरेक तितो कुरो मिठो लाग्छ ।

⁸ आफ्नो गुँडबाट भट्किएर निस्केको चरा आफ्नो बासस्थानबाट बरालिएको मानिसझौँ हुन्छ ।

⁹ अत्तर र धूपले हृदयलाई आनन्द दिन्छ, तर मित्रको मिठास उसको इमानदार सल्लाहबाट आउँछ ।

¹⁰ आफ्नो मित्र र मित्रको बुबालाई नत्याग, अनि तेरो विपत्तिको दिनमा तेरो भाइको घरमा नजा । टाढाको भाइभन्दा नजिकको छिमेकी उत्तम हुन्छ ।

¹¹ हे मेरो छोरो, बुद्धिमान हो, र मेरो हृदयलाई आनन्दित तुल्या । तब मेरो खिल्ली उडाउनेलाई म जवाफ दिने छु ।

¹² विवेकी मानिसले सङ्कष्ट देखेर आफैलाई लुकाउँछ, तर निर्बुद्धि अगाडि बढ्छ र त्यसैको कारण दुःख भोग्छ ।

¹³ परदेशीको जमानी बस्नेको खास्टो पनि खोस्नू, र त्यसले अनैतिक स्रीको लागि यसो गरेको भए त्यो धरौटी राख्नू ।

¹⁴ कसैले आफ्नो छिमेकीलाई बिहान सबैरे चर्को सोरमा आशिष दिन्छ भने, त्यो आशिषलाई श्राप ठानिन्छ ।

¹⁵ झगडालु पल्नी वर्षाको समयमा एकहोरो तपतप चुहुने झारीजस्तै हो ।

¹⁶ ल्यसलाई नियन्त्रण गर्नु बतासलाई नियन्त्रण गर्नुझौँ हो वा दाहिने हातमा तेललाई समालुझौँ हो ।

¹⁷ फलामले फलामलाई उथ्याउँछ । त्यसै गरी, मानिसले आफ्नो मित्रलाई उथ्याउँछ ।

¹⁸ अज्जीरको रुख गोडमेल गर्नेले यसको फल खाने छ, र आफ्नो गुरुको रक्षा गर्नेले आदर पाउँछ ।

¹⁹ जसरी पानीले मानिसको अनुहार प्रतिबिम्बित गर्छ, त्यसै गरी मानिसको हृदयले उसको प्रतिबिम्बित गर्छ ।

²⁰ जसरी पाताल र एब्बाङ्गडोन कहिलै सन्तुष्ट हुँदैनन्, त्यसै गरी मानिसका आँखा कहिल्यै सन्तुष्ट हुँदैनन् ।

²¹ चाँदी पगाल्न भाँडो र सुन खार्न आरन हुन्छ, अनि मानिसको प्रशंसा हुँदा त्यसको जाँच हुन्छ ।

²² मूर्खलाई खलमा वा अन्नलाई झैँ जाँतोमा हालेर पिँधे तापनि त्यसको मूर्खता त्यसबाट हट्ने छैन ।

²³ तेरा भेडा-बाख्खाहरूको अवस्था राम्ररी थाहा गर, र तेरा गाईवस्तुहरूको बारेमा ध्यान दे ।

²⁴ किनकि धन-सम्पत्ति सदाको लागि होइन । के मुकुट सबै पुस्ताभरि रहन्छ र ?

²⁵ पराल कहिले हटाइन्छ र नयाँ पालुवा कहिले पलाउँछ अनि डाँडापाखाबाट घाँस कहिले बटुलिन्छ भनी तँलाई थाहा हुनुपर्छ ।

²⁶ ती भेडाहरूले तेरो वस्त्र जुटाउने छन्, र बाख्खाहरूले खेतको मूल्य जुटाउने छन् ।

²⁷ तँ र तेरो घरानाको भोजनको लागि बाख्खीको टूध उपलब्ध हुने छ र त्यो तेरा नोकर्न्हाहरूलाई पोषण हुने छ ।

Proverbs 28:1

¹ कसैले नलखेटदा पनि दुष्ट मानिसहरू भाग्छन्, तर धर्म मानिसहरू जवान सिंहझैं निर्भीक हुन्छन् ।

² देशको अधर्मको कारण त्यहाँ धेरै शासकहरू हुन्छन्, तर समझशक्ति र ज्ञान भएको मानिसले अमनचैन कायम राख्छे छ ।

³ एउटा गरिब मानिसमाथि थिचोमिचो गर्ने अर्को गरिब मानिस अन्न सखाप पार्ने मुसलधारे वर्षाजस्तो हो ।

⁴ व्यवस्था त्यानेहरूले दुष्ट मानिसहरूको प्रशंसा गर्छन्, तर व्यवस्था पालन गर्नेहरू तिनीहरूको विरुद्धमा लड्छन् ।

⁵ खराब मानिसले न्यायलाई बुझैन, तर परमप्रभुको खोजी गर्नेहरूले हरेक कुरो बुझ्दछ ।

⁶ आफ्ना मार्गहरूमा टेडो हुने धनी मानिसभन्दा आफ्नो निष्ठामा हिँड्ने गरिब मानिस उत्तम हुन्छ ।

⁷ व्यवस्था पालन गर्ने छोरो समझदार हुन्छ, तर धिचावाको सङ्गत गर्नेले चाहिँ आफ्नो बुबालाई लज्जित तुल्याउँछ ।

⁸ धेरै ब्याज लगाएर आफ्नो सम्पत्ति बढाउने मानिसको धनलाई अर्कैले कुम्त्याउँछ र त्यसले गरिबहरूमाथि दया देखाउँछ ।

⁹ कसैले व्यवस्था सुन्नबाट आफ्नो कान तर्कायो भने त्यसको प्रार्थना पनि घृणित हुन्छ ।

¹⁰ सोझाहरूलाई खराब मार्गमा लैजाने जो कोही पनि आफूले खनेको खाल्डोमा जाकिने छ, तर खोटरहित मानिसले असल पैतृक-सम्पत्ति पाउने छ ।

¹¹ धनी मानिस आफ्नै दृष्टिमा बुद्धिमान् होला, तर समझशक्ति भएको गरिब मानिसले त्यसलाई पत्ता लगाउने छ ।

¹² धर्मीहरू विजय हुँदा तुलो महिमा हुन्छ, तर दुष्टहरूको उदय हुँदा मानिसहरू लुक्न थाल्छन् ।

¹³ आफ्ना पापहरू लुकाउनेको उन्नति हुने छैन, तर तिनलाई स्वीकार गरी त्यानेलाई कृपा देखाइने छ ।

¹⁴ सधैँ आदरसाथ जिउने आशिषित हुने छ, तर आफ्नो हृदयलाई कठोर बनाउनेचाहिँ कष्टमा पर्ने छ ।

¹⁵ गर्जने सिंह वा झाम्टने भालुझैँ मानिसहरूमाथि शासन गर्ने दुष्ट शासक हुन्छ ।

¹⁶ समझशक्ति कमी भएको शासक कुर हुन्छ, तर बेइमानीलाई धृणा गर्नेचाहिँको आयु लामो हुन्छ ।

¹⁷ कसैको रगत बगाएकोले मानिस दोषी छ भने त्यसको मृत्यु नभएसम्म त्यो भगुवा हुने छ र कसैले त्यसलाई सहायता गर्ने छैन ।

¹⁸ निष्ठासहित हिँड्ने सुरक्षित हुने छ, तर टेडो चाल भएको मानिस अकस्मात् पतन हुने छ ।

¹⁹ आफ्नो खेतबारी खनजोत गर्नेको प्रशस्त अन्न हुने छ, तर बेकम्मा कोसिसको पछि लाग्नेचाहिँ दरिद्रताले भरिने छ ।

²⁰ विश्वासयोग्य मानिसले धेरै आशिषहरू पाउने छ, तर झटै धनी हुनेचाहिँ दण्डविना उम्कने छैन ।

²¹ पक्षपात गर्नु राम्रो होइन, तरै पनि एक टुक्रा रोटीको लागि मानिसले गलत काम गर्छ ।

²² कञ्जुस मानिस धनको पछि लाग्छ, तर दरिद्रता त्यसमाथि आइपर्ने छ भनी त्यसलाई थाहै हुँदैन ।

²³ फुक्याउने जिब्रो भएकोले भन्दा अनुशासनमा राख्नेले नै पछि बढी निगाह पाउँछ ।

²⁴ आफ्ना बुबा र आमालाई लुटेर “त्यो पाप होइन” भनी बताउने मानिस बर्बादी ल्याउनेको मित्र हुन्छ ।

²⁵ लोभी मानिसले द्वन्द्व निम्त्याउँछ, तर परमप्रभुमा भरोसा गर्नेको उन्नति हुने छ ।

²⁶ आफ्नै हृदयमा भरोसा गर्ने मानिस मूर्ख हो, तर बुद्धिमा चलेचाहिँ खतराबाट टाढै बस्छ ।

²⁷ गरिबलाई दिनेलाई कुनै कुराको अभाव हुँदैन, तर तिनीहरूप्रति आँखा चिम्लनेले धेरै श्राप पाउने छ ।

²⁸ दुष्टहरूको उदय हुँदा मानिसहरू लुक्छन्, तर तिनीहरू नष्ट हुँदा धर्महरूको वृद्धि हुन्छ ।

Proverbs 29:1

¹ धेरै पटक हफ्की पाएर पनि हठी हुने मानिस निको नहुने गरी एकै क्षणमा नष्ट हुने छ ।

² धर्मात्माहरूको वृद्धि हुँदा मानिसहरूले आनन्द मनाउँछन्, तर दुष्ट मानिस शासक बन्दा मानिसहरूले सुस्केरा हाल्छन् ।

³ बुद्धिलाई प्रेम गर्नेले आफ्नो बुबालाई प्रसन्न तुल्याउँछ, तर वेश्याहरूको सङ्गत गर्नेले आफ्नो सम्पत्ति नष्ट पार्छ ।

⁴ राजाले न्यायद्वारा देश सुदृढ बनाउँछ, तर घुस लिनेले देशलाई तहसनहस पार्छ ।

⁵ आफ्नो छिमेकीलाई फुर्क्याउनेले त्यसका खुटाका लागि जाल फिजाइरहेको हुन्छ ।

⁶ खराब मानिसको पापमा पासो हुन्छ, तर धर्मात्माले गाएर आनन्द मनाउँछ ।

⁷ धर्मात्मालाई गरिबका अधिकारहरू थाहा हुन्छ, तर दुष्टले यस्तो ज्ञान बुझैन ।

⁸ खिल्ली उडाउनेहरूले सहरमा आगो लगाउँछन्, तर बुद्धिमानहरूले क्रोधलाई पाखा लगाउँछ ।

⁹ बुद्धिमान् मानिसले मूर्खसित तर्क-वितर्क गर्दा मूर्खले रिस प्रकट गरेर गिल्ला गर्छ र त्यहाँ चैन हुँदैन ।

¹⁰ रक्तपात गर्नेले खोटरहित मानिसलाई घृणा गर्छ, र सोझाहरूको ज्यान लिन खोज्छ ।

¹¹ मूर्खले आफ्ना सबै रिस प्रकट गर्छ, तर बुद्धिमान् मानिसले त्यसलाई थामेर शान्त हुन्छ ।

¹² शासकले झुटो कुरोलाई ध्यान दियो भने त्यसका सबै कर्मचारी दुष्ट हुने छन् ।

¹³ गरिब र थिचोमिचो गर्ने मानिस उस्तै हुन्, किनकि परमप्रभुले नै दुवैका आँखामा दृष्टि दिनुहुन्छ ।

¹⁴ राजाले सत्यताद्वारा गरिबको न्याय गन्यो भने तिनको सिंहासन सदाको लागि स्थिर रहने छ ।

¹⁵ लट्ठी र सुधारले बुद्धि दिन्छन्, तर अनुशासनविनाको बालकले आफ्नी आमालाई लाजमा पार्छ ।

¹⁶ दुष्ट मानिसहरू शक्तिमा पुग्दा अधर्मको वृद्धि हुन्छ, तर धर्मी मानिसहरू ती दुष्ट मानिसहरूको पतन देख्ने छन् ।

¹⁷ आफ्नो छोरोलाई अनुशासनमा राख, र त्यसले तैलाई चैन दिने छ; त्यसले तेरो जीवनमा आनन्द ल्याउने छ ।

¹⁸ जहाँ अगमवाणीय दर्शन हुँदैन, त्यहाँ मानिसहरू भाँडिन्छन्, तर व्यवस्था पालन गर्नेचाहिँ धन्यको हो ।

¹⁹ कुराले मात्र नोकरलाई सुधार्न सकिंदैन, किनकि त्यसले बुझे तापनि त्यहाँ कुनै प्रतिक्रिया हुँदैन ।

²⁰ के आफ्नो वचनमा हतारिएर बोल्ने मानिसलाई तँ देख्छस? त्यसको लागि भन्दा त मूर्खको लागि बढी आशा हुन्छ ।

²¹ जसले आफ्नो नोकरलाई आफ्नो बाल्यावस्थादेखि पुलुप्त्याउँछ, त्यसले अन्त्यमा कष्ट भोग्ने छ ।

²² रिसाएको मानिसले द्वन्द्व निम्त्याउँछ, र झाँकको मालिकले धैरै पाप गर्छ ।

²³ मानिसले घमण्डले त्यसलाई तल खसाल्छ, तर विनम्र आत्मा भएको मानिसलाई आदर दिइने छ ।

²⁴ चोरसित बाँडचुँड गर्नेले आफै जीवनलाई घृणा गर्छ । त्यसले श्राप सुन्छ र केही भन्दैन ।

²⁵ मानिसको डर पासोजस्तै हो, तर परमप्रभुमाथि भरोसा गर्नेचाहिँ सुरक्षित हुने छ ।

²⁶ शासकको मुहार खोज्नेहरू धैरै छन्, तर मानिसको लागि न्याय परमप्रभुबाट नै आउछ ।

²⁷ अन्यायी मानिस धर्मात्माको लागि घृणित हुन्छ, र सोझो चाल भएको मानिस दुष्टको लागि घृणित हुन्छ ।

Proverbs 30:1

¹ याकेका छोरा आगूरका वचनहरू अर्थात् ईश्वरवाणीः यी मानिसले इथीएल र यूकाललाई घोषणा गरेका हुन्:

² निश्चय नै म कुनै पनि मानिसभन्दा पशुजस्तो छु, र मसित मानिसको समझशक्ति छैन ।

³ मैले बुद्धि प्राप्त गरेको छैन, न त मसित परमपवित्रको ज्ञान नै छ ।

⁴ स्वर्ग उक्लेर को तल झरेको छ र ? आफ्ना हातको मुट्ठीमा कसले बतासलाई बटुलेको छ र ? कसले पानीलाई आफ्नो खासोमा जम्मा गरेको छ र ? कसले पृथ्वीका कुना-कुनालाई स्थापित गरेको छ र ? उहाँको नाउँ के हो र उहाँका पुत्रको नाउँ के हो ? निश्चय नै तँलाई थाहा होला!

⁵ परमेश्वरको हरेक वचन जाँचिएको छ । उहाँमा शरण लिनेहरूका लागि उहाँ ढाल हुनुहुन्छ ।

⁶ उहाँका वचनहरूमा नथप नत्रता उहाँले तँलाई अनुशासनमा राख्नुहुने छ, र तँ झुटो ठहरिने छस् ।

⁷ म तपाईंबाट दुईवटा कुरा माग्दछु । म मर्नुअगि ती मबाट नरोक्नुहोस् ।

⁸ व्यर्थता र झूटलाई मबाट पर राखिदिनुहोस् । मलाई दरिद्रता वा धन-सम्पत्ति नदिनुहोस् । मलाई आवश्यक पर्ने भोजन मात्र दिनुहोस् ।

⁹ किनकि मसित धैरै भए भने मैले तपाईंलाई इन्कार गरेर भन्नौला, “परमप्रभु को हो र ?” वा गरिब भएँ भने, मैले चोरेर मेरा परमेश्वरको नाउँ अपवित्र तुल्याउँला ।

¹⁰ मालिकको सामु त्यसको नोकरको निन्दा नगर, नत्रता त्यसले तँलाई सराजे छ, र तँ दोषी बन्ने छस् ।

¹¹ आफ्ना बुबाहरूलाई सराजे र आमाहरूलाई आशिष नदिने पुस्ता पनि छ ।

¹² आफै दृष्टिमा शुद्ध हुने पुस्ता पनि छ, तापनि तिनीहरू आफ्नो फोहोरबाट सफा भएका छैनन् ।

¹³ अहङ्कारी आँखा भएकाहरूको पुस्ता पनि छ, जसको हेराइ अति घृणास्पद हुन्छ ।

¹⁴ यस्तो पुस्ता पनि छ जसका दाँत तरवारहरू हुन्, र तिनीहरूका बङ्गारा छुराजस्तै छन्, ताकि तिनीहरूले देशबाट गरिबहरूलाई र मानव-जातिबाट खाँचोमा परेकाहरूलाई निल्ल सकून् ।

¹⁵ जूकाका दुई छोरी छन् । “देऊ, देऊ” भन्दै तिनीहरू चिच्च्याउँछन् । तिनवटा कुरा छन् जुन कहिल्यै सन्तुष्ट हुँदैनन्, र चारवटा कुरा जसले कहिल्यै “पुग्यो” भन्दैनन् ।

¹⁶ पाताल, बाँझी स्री, पानीले कहिल्यै सन्तुष्ट नहुने जमिन र कहिल्यै “पुग्यो” नभन्ने आगो ।

¹⁷ बुबालाई खिल्ली उडाउने र आमाको आज्ञालाई खिसी गर्ने
आँखालाई बँसीका कागहरूले ठुँगेर बाहिर निकाल्ले छन् र
त्यसलाई गिद्धहरूले खाने छन् ।

¹⁸ तिनवटा कुरा छन्, जुन मेरा लागि ज्यादै उदेकका छन्,
चारवटा छन्, जसलाई म बुझ सकिनः-

¹⁹ आकाशमा चिलको चाल, चट्टानमा सर्पको चाल, समुद्रको
बिचमा जहाजको चाल र तरुणीसित पुरुषको चाल ।

²⁰ व्यभिचारी स्त्रीको चाल यस्तो हुन्छः त्यसले खाएर आफ्नो
मुख पुछ्छे अनि भन्छे, “मैले कुनै गल्ती गरेकी छैनँ ।”

²¹ तिनवटा कुराबाट पृथ्वी काम्छ, र चारवटा कुरालाई यसले
सहन सक्दैनः-

²² राजा भएको नोकर, खानाले टन्न अघाएको मूर्ख,

²³ विवाह गर्ने माया नपाएकी स्त्री र आफ्नी मालिकनीलाई
पञ्चाएर उक्त ठाउँमा बस्ने नोकर्ना ।

²⁴ पृथ्वीमा चारवटा कुरा साना छन्, र पनि तिनीहरू अत्यन्तै
बुद्धिमान् छन्:

²⁵ कमिलाहरू निर्बल प्राणी हुन्, तरै पनि तिनीहरूले ग्रीष्म
ऋतुमा आफ्नो भोजन तयार पार्छन् ।

²⁶ शापानहरू शक्तिशाली प्राणी होइनन्, तरै पनि पहरामा
तिनीहरूले आफ्नो घर बनाउछन् ।

²⁷ सलहहरूको कुनै राजा हुँदैन, तरै पनि तिनीहरू हुल बाँधेर
अगाडि बढ्छन् ।

²⁸ छेपाराहरूलाई तपाईंका टुईवटा हातले समाल सकिन्छ,
तरै पनि तिनीहरू राजदरबारमा पाइन्छन् ।

²⁹ तिनवटा कुरा छन्, जो आफ्नो हिँडाइमा रवाफिला छन् र
चारवटा छन् जुन शानसँग हिँड्छनः-

³⁰ सिंह पशुहरूमध्ये सबैभन्दा शक्तिशाली हुन्छ, जो कुनै
प्राणीदेखि तर्क्दैन ।

³¹ शानसँग हिँड्ने कुखुराको भाले, बोका र आफ्नो छेउमा
सिपाहीहरू राखेर हिँड्ने राजा ।

³² आफैलाई उचालेर तँ मूर्ख भएको छस् भने वा तैले
खराबीको योजना रचेको छस् भने हातले तेरो मुख थुनिहाल ।

³³ जसरी द्रुध मथेर घिउ निस्कन्छ, र नाक ठोकिङ्दा रगत
निस्कन्छ, त्यसरी नै रिसमा गरिएको कामले द्वन्द्व उत्पन्न
गराउँछ ।

Proverbs 31:1

¹ राजा लमूएलका वचनहरू अर्थात् तिनकी आमाले
सिकाएकी ईश्वरवाणीः

² हे मेरो छोरो, हे मेरो गर्भको छोरो, हे मेरा भाकलहरूको
छोरो, तँ के चाहन्छस् ?

³ स्त्रीलाई तेरो बल नदे वा राजाहरूलाई नष्ट गर्नेहरूलाई तेरा
चालहरू नदे ।

⁴ यो राजाहरूका लागि होइन, हे लमूएल, राजाहरूले
दाखमद्य पिउनुहुन वा शासकहरूले मदिराको लालसा
गर्नुहुन्न ।

⁵ किनभने तिनीहरूले पिउँदा तिनीहरूले कानुनी आदेश
बिर्सेका हुन्छन्, र कष्टमा परेकाहरू सबैका अधिकारलाई
वञ्चित गरिदिन्छन् ।

⁶ नष्ट भइरहेकाहरूलाई मदिरा दे, र विरहमा
भएकाहरूलाई दाखमद्य दे ।

⁷ त्यसले पिएर आफ्नो गरिबी भुले छ, र त्यसले आफ्नो
कष्टलाई सम्झ्ने छैन ।

⁸ बोल्न नसक्नेहरू र नष्ट भइरहेकाहरूको अधिकारको लागि बोल् ।

⁹ आवाज उठा, र जे ठिक छ त्यसको नापअनुसार न्याय गर्, अनि गरिब र खाँचोमा परेकाहरूको अधिकारको निम्ति बोल् ।

¹⁰ कसले सुयोग्य पली पाउन सकछ ? उनको मूल्य रलहरूभन्दा बहुमूल्य हुन्छ ।

¹¹ उनका पतिको हृदयले उनीमाथि भरोसा गर्छन्, र तिनी कहिल्यै गरिब हुने छैनन् ।

¹² उनले तिनका लागि आफ्नो जीवनकालभरि खराब कुराहरू नभई असल कुराहरू गर्छिन्,

¹³ उनले ऊन र सनपाट रोजिछिन्, अनि आफ्ना हातले खुसी भएर काम गर्छिन् ।

¹⁴ उनी व्यापारी जहाजङ्गै छिन् । उनले टाढाबाट आफ्नो भोजन ल्याउँछिन् ।

¹⁵ उनी राती नै उठ्छिन्, र आफ्नो परिवारलाई भोजन बाँझिन्, अनि आफ्ना चार्कर्नीहरूलाई तिनीहरूका काम बाँडफाँड गरिदिन्छिन् ।

¹⁶ उनले सोचविचार गरेर एउटा खेत किन्छिन्, र आफ्नो हातको कमाइले दाखबारी लगाउँछिन् ।

¹⁷ उनी शक्तिले आभुषित हुन्छिन् र आफ्ना पाखुराहरूलाई बलियो बनाउँछिन् ।

¹⁸ उनको लागि केले मुनाफा ल्याउने छ भनी तिनी अनुमान गर्छिन् । रातैभरि उनको बत्ती निश्दैन ।

¹⁹ उनले आफ्नो हात चर्खाको डन्डामा राञ्छिन्, र आफ्नै औलाले पिउरी समाल्छिन् ।

²⁰ उनले गरिब मानिसहरूप्रति आफ्नो मुट्ठी खोल्छिन् । उनले खाँचोमा परेकाहरूप्रति आफ्नो हात अगाडि बढाउँछिन् ।

²¹ आफ्नो परिवारमा हिउँ पर्दा उनी डराउँदिनन्, किनकि उनको परिवारका सबै सदस्यले सिन्दूरे रडका लुगा लगाउँछन् ।

²² उनले आफ्नो ओछ्यानको लागि तना बनाउँछिन्, र उनले मसिनो गरी बाटेको सुतीको कपडाको लुगा लगाउँछिन् ।

²³ उनका पति सहरको मूल ढोकामा देशका पाका मानिसहरूसित बस्दा सम्मानित हुन्छन् ।

²⁴ उनले सुती कपडाका वस्त्रहरू बनाएर बेच्छिन्, र व्यापारीहरूलाई पटुका उपलब्ध गराउँछिन् ।

²⁵ उनी शक्ति र आदरले आभुषित छिन्, अनि आउने समयको लागि उनी हाँस सकिछिन् ।

²⁶ उनले बुद्धिसित आफ्नो मुख खोल्छिन्, र दयाको व्यवस्था उनको जिब्रोमा छ ।

²⁷ उनले आफ्नो परिवारका चालहरूको रेखदेख गर्छिन्, र आलस्यको रोटी खाँदिनन् ।

²⁸ उनका छोरा-छोरीहरू खडा भएर उनलाई धन्यको भन्छन्, र उनका पतिले यसो भन्दै उनको तारिफ गर्छन्,

²⁹ “धैरै स्त्रीहरूले राम्ररी काम गरेका छन्, तर तिमीले तिनीहरू सबैलाई जितेकी छ्यौ ।”

³⁰ सुन्दरता भ्रामक हुन्छ; सौन्दर्य व्यर्थको हुन्छ, तर परमप्रभुको भय मान्ने स्त्रीको नै प्रशंसा गरिने छ ।

³¹ उनको हातको कमाइ उनलाई नै दिनू, र उनका कामहरूले मूल ढोकामा उनको प्रशंसा गरून् ।